

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nie prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Pašić-Pribičevićeva vlada

Zadnjič smo poročali, da je kralj naročil Timotijeviću, naj sestavi vlado. Timotijević je vprašal radikale, če so voljni iti v vlado, katere naloga je, sprejeti invalidski zakon in zakon o poljedelskih kreditih, dalje zakon proti korupciji in delo za sporazum med Hrvati, Slovenci in Srbi. Radikali so rekli odločni: ne. Liberalcev: Pribičevića niti vprašal ni, ker je Pribičević s svojim prijateljem Žerjavom najzagrizenejši sovražnik Hrvatov in Slovencev.

Radikali so zato rekli ne, ker so že natančno vedeli, kako se bo končno odločilo na dvoru.

Ko je Timotijević kralju vrnil naročilo za sestavo vlade, dasi bi imel v zbornici večino za sabo, je kralj poveril vlado, in sicer volivno, Pašiću in Pribičeviću, najhujšima nasprotnikoma Hrvatov in Slovencev. Pri sestavljanju vlade so imeli prvo besedo tisti bivši ministri, ki bi imeli danes radi goljufije in tatvine sedeti v ječi, ko ne bi Davidovičeva vlada bila prisiljena odstopiti.

Tako imamo zopet tistovlado, za časa katere so pred par meseci orjunci divjali po ulicah, mučili, pretepali, streljali in pa ubijali nedolžne ljudi. To je tista vlada, ki je tem orjuncem — kot je bivši notranji minister Nastas Petrovič natančno dokazal — razdelila vojaško orožje ter jih denarno podpirala. To je tista vlada, ki je naložila Slovincem neznosna davčna bremena, med drugimi 30 odstotni povisek, ki ga je Slovenija morala letos začeti plačevati. To je tista vlada, katere člani so še pred par meseci bili obtoženi ministri Laza Marković, Kojić in Janković, proti katerim so bile vložene obtožnice in v katerih se obtožujejo, da so goljufali državo za eno milijardo kron. To je tista vlada, katere predsednik je izjavil pred nekaj meseci, da bo s krvjo branil centralizem, kateri Slovenijo izmoggava do zadnjega in ji jemlje sleherne pravice.

Člani te vlade so sami velesrbi. Slovenci in Hrvati nimamo nobenega zastopnika. Slovence so hoteli še posebno pritisniti s tem, da so postavili za ministra njenega najhujšega sovražnika velesrba dr. Žerjava.

Boj za avtonomijo se bo brezobzirno nadaljeval. Danes — hvala Bogu — imamo v državi že ogromno večino ljudstva za sabo, ki je pred par leti še nismo imeli. Velik del Srbov je danes že odločno z nami in vsi Hrvatje. In to je ogromna za-

sluga dr. Korošca, ki je znal zvariti slovensko-hrvatsko-srbsko fronto proti korupciji, nasilju in centralizmu. In ta fronta se bo večala in krepila, čim hujši bo pritisk.

Slovenskemu narodu!

Korakali smo po potu do samostojne Slovenije, do popolne ravnopravnosti in poštene uprave. Toda odstopiti smo morali od tega pota, čeprav smo imeli z enakomislečimi Srbi in Hrvati v narodni skupščini večino, ter prepustiti usodo naših narodov trem zlim duhovom: Pašiću, Pribičeviću in Žerjavu.

Na ta način je zopet odprta pot nasilju in brezmejni korupciji. Svoboda, pravica in poštenost se jim morajo umakniti.

Stranke, katerim je sedaj izročena vlada, nimajo niti večine med ljudstvom. Da bi si to večino pridobile, bodo pozvani narodi na volitve. Vsa nasilna sredstva bodo uporabljali, da dosežejo svoj cilj ter za daljšo dobo zapro usta narodom, ki si žele miru, reda in sporazuma.

Niti trenutek ne dvomimo, da slovenski narod svojih političnih idealov v novi državi tudi ob teh volitvah ne bo zapustil. Slovenska individualnost, najšiljša svoboda in vsestranska poštenost stoje v vrsti slovenskih idealov med prvimi. Vsi ti ideali se dajo doseči z revizijo ustave in z zakonom. Eno pa bo treba za predstoječe volit-

ve pred vsem poudariti: Spoštovanje ljudske volje se mora jasno v ustavi zajamčiti! Tudi v tej smeri se mora ustava jasno in temeljito spremeniti! Ljudska volja mora biti prvi suveren v vsaki državi!

Svobode pri novih volitvah ne bo veljalo. Ljudstvo bodo hoteli prisiliti, da s pasjo ponižnostjo poljublja njihovo šibo in odobrava njihovo korupcijo ter nepoštenost. Slovenski narod se sili ne bo uklonil nikdar, nikdar!

Živela Slovenija! Živeli svoboda! Živela poštenost! Za njo v volivni boji!

Dr. Anton Korošec s. r.

Bedjanič Andrej s. r. — Brodar Janez s. r.
— Falež Štefan s. r. — Gostinčar Jožef s. r.
— Dr. Hohnjec Jos. s. r. — Klekel Jos. s. r.
— Kranje Davorin s. r. — Kremžar Fr. s. r.
— Kugovnik Jurij s. r. — Dr. Kulovec Frane s. r. — Nemanjč Josip s. r. — Pušenjak Vladimir s. r. — Stanovnik Ivan s. r.
— Strein Ivan s. r. — Sušnik Anton s. r.
— Siftar Geza s. r. — Škulj Karel s. r. — Veseljak Ivan s. r. — Vrečko Jakob s. r.
Žebot Frane s. r.

Proglas zastopnikov Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Prijateljem narodnega sporazuma!

Vlada narodnega sporazuma, ki je preganjala korupcijo in pospeševala poštenost, vlada zakonitosti in reda, ki je razpolagala v narodni skupščini z ogromno večino, je bila na neparlamentaren način primorana dati ostavko.

Stranki narodne mržnje, stranki korupcije, nasilja in nezakonitosti predstavljata v narodni skupščini manjšino. Da bi se dokopali do večine, mora ljudstvo zopet

na volitve. V ta namen so že začeli organizirati in oboroževati svoje pristaše. Stranke narodnega sporazuma se obračajo vedrega čela na ljudstvo, ne boječ se njegove sodbe. Prepričana so, da bo ljudstvo samo vanje imelo zaupanje, da bodo branile z večjo odločnostjo parlamentarizem, čuvala suverenost ljudske volje, iz katere prihajajo vsa ustavna prava, in preprečevale vmešavanje neodgovornih činiteljev v svobodnem odločevanju narodov.

Stranke narodnega sporazuma izjavljajo z obžalovanjem, da jim je sedaj vsled sile otežkočeno nadaljevati uspešno borbo proti korupciji ter je za sedaj onemogočeno najdene krivce postaviti takoj pred sodišče. Korupcija je poklicana na vlado, da izvede volitve in z nasiljem prisili ljudstvo, da bi odobrilo nadaljnje izkoriščanje in pljačkanje, ki se vrši nad njim.

Stranke narodnega sporazuma prepu-

Kdaj je vlada reda in poštenja morala odstopiti?

Tik preden se je začela v narodni skupščini ljudska sodba nad obtoženimi ministri, ki so ogoljufali državo za eno milijardo kron ljudskega premoženja, je vlada dobila ukaz, da odstopi.

Tik, preden bi obtoženi državni tatovi morali v ječo, je vlada dobila ukaz, da odstopi.

Tik, preden bi se imel sprejeti invalidski zakon, za katerega je bila ponovno dana častna beseda, da bo sprejet še v tem zasedanju, je vlada dobila ukaz, da odstopi.

Tik, preden so se začela pogajanja med Srbi, Hrvati in Slovenci za odpravo centralizma in za medsebojni sporazum, je dobila vlada ukaz, da odstopi.

Kljub temu, da je Davidovičeva vlada imela delovno večino v narodni skupščini, je dobila ukaz, da odstopi.

Kljub temu, da je celo v sedanji centralistični ustavi rečeno, da je naša država parlamentarna monarhija da se sme in mora vladati samo z večino narodne skupščine, kljub temu je Davidovičeva vlada večine dobila ukaz, da odstopi in je dobila naročilo sestaviti vlado stranka manjšine.

Kljub temu, da ima radikalna stranka udeležene kot najodličnejše in vodilne člane prave državne tatove, ki so na debelo kradli iz državnega premoženja, in kljub temu, da radikalna stranka ni hotela teh članov vreči iz svoje srede, je sestavila vlado.

Slovenci vedo, pri čem da so.

Volitve.

Ker nova vlada, v katero sta poslali svoje zastopnike stranki nasilja, korupcije, državnih tatvin in centralizma, nima večine v zbornici, je morala seveda skupščino razgnati in razpisati nove volitve.

Zanimiva je bila razpustitev zbornice. Poslanci večine se zadnje seje niso udeležili razen zemljoradnikov in socialistov Divaca. Tudi od vladne manjšine je bilo navzočih samo kakšnih 40 poslancev.

Prvi je govoril poslanec Lazić, ki je poudarjal, da razpustitev zbornice, ki ima delovno večino, znači gaženje ustave in ljudske volje. Ko je hotel govoriti Divac, ni dobil besede, nakar je zaklical predsedniku: To ni vlada, to je komisarijat!

Pri čitanju kraljevega pisma o razpustitvi zbornice zemljoradniki niso vstali, kar je navada ob čitanju kraljevih pisem.

ščajo z mirnim srcem ljudstvu, da izvoli ali poštenost ali korupcijo, bratski sporazum ali medsebojno mržnjo in borbo, ustavnost in parlamentarizem ali pa absolutizem in nasilje.

Belgrad, dne 7. novembra 1924.

Ljuba M. Davidović s. r. — Dr. Anton Korosec s. r. — Dr. M. Spaho s. r. — Dr. V. Maček s. r. — Nastas Petrović s. r.

Vladna manjšina je bila radi tega ogorčena, zemljoradniki pa so klicali: To ni naš kralj! To je vaš kralj! Zato vi stojte!

Nove volitve so razpisane za 8. februarja — drugo nedeljo v februarju. To bo boj ne samo proti centralizmu in vele-srbstvu za avtonomijo in svobodo, temveč boj za to, da se ne smejo iz državnih kas krasti milijarde denarja, ki ga v največji bedi in pomanjkanju plačujejo v prvi vrsti Slovenci in Hrvati.

Izpopolnite volivne imenike!

Narodna skupščina je razpuščena, volitve bodo 8. februarja 1925. Nasilni režim hoče uničiti ljudsko voljo. Te štiri mesece bodo ljudski zatiralci uporabili vsa sredstva, da s silo pritisnejo na volivce, da bi oddali njim svoje glasove. Pri volivnih pripravah nam bodo nagajali, kolikor nam bodo mogli. To naj bo za nas pa le povod, da podvojimo agitacijo in da z vso skrbnostjo izvršimo volivne priprave, ki jih zahteva zakon.

Slovenska Ljudska Stranka poziva svoje zaupnike in voditelje krajevnih odborov, da skrbijo predvsem, da bo vsak naš pristav vpisan v volivni imenik, da s tem dobi volivno pravico. Tozadnja določila zakona o volivnih imenikih so sicer že splošno znana, toda radi varnosti jih ponavljamo.

KDO IMA PRAVICO VOLITI?

Vsak, kdor je vpisan v volivni imenik. Zato naj krajevni zaupniki SLS poskrbe, da bodo vsi somišljeniki SLS, ki so: 1. šest mesecev nastanjeni v občini, 2. ki so do 11. novembra 1924 dovršili 21. leto in so naši državljani, v volivnem imeniku. Uradniki, duhovniki in vsi javni nameščenci pa se morajo vpisati v volivni imenik takoj, ko se preselijo v občino, kjer opravljajo svojo službo. Fantje, ki so odslužili vojake, morajo biti vpisani takoj, ko odslužijo svoj rok, v tisti občini, v kateri so prebivali pred odhodom v vojaško službo. Volivne pravice pa nimajo 1. oni, ki so obsojeni na temnico; 2. ki so obsojeni na izgubo državljanske časti, dokler traja ta kazen; 3. oni, ki so v konkurzu; 4. oni, ki so pod skrbstvom.

KAKO VLOŽIM REKLAMACIJO.

Reklamacije se bodo smele vlagati do 25. novembra. Toda ne odlašajte! Takoj ta teden naj gre naš zaupnik k občinskemu uradu in pregleda volivni imenik. Krajevni odbor SLS naj ugotovi, kateri volivci SLS so

izpuščeni in kateri nasprotniki so nepravilno vpisani. Reklamacije vložite potem čimprej. To je iz razloga, da jo lahko ponovite, če vam jo občinski urad iz kateregakoli razloga zavrne, pa je mogoče napako takoj popraviti.

Popravek volivnega imenika se zahteva pisмено ali ustno pri občinskem uradu. Zahteva je kolkov in taks prosta. Priložiti pa je treba pravnomočne javne listine kot dokaz za upravičenost zahtevanega popravka. Če hočem koga vpisati, moram priložiti 1. rojstni in krstni list ali uradno potrdilo župnega urada, da je upravičenec že 21 let star, 2. domovnico ali uradno potrdilo občinskega urada, domovinske občine, da je prostolec tja pristojen in državljan kraljevine SHS, 3. potrdilo občinskega ali ali policijskega urada, da dotični biva že nad 6 mesecev v občini. Javni uradniki morajo mesto obč. potrdila o bivanju priložiti izvornik ali overovljen prepis odloka, s katerim so bili imenovani na službovanje v dotično občino. Vojniška isprava potrjuje državljanstvo in rojstne podatke, drugih listin se pa nikar ne poslužujte, ker jih oblasti navadno ne smatrajo za zadostne. Zosebej opozarjamo, da je treba vložiti vsako reklamacijo posebej in za vsako priložiti vse dokaze. Pisмено reklamacijo mora podpisati kak volivec, ne n. pr. »krajevni odbor SLS«.

IZBRIS.

Žerjavovi pristaši bodo hoteli vpisati v imenike tudi osebe, ki nimajo volivne pravice, da bi povišali število svojih glasov. Zato morajo naši zaupniki večkrat v občinskem uradu ugotoviti, če niso vpisani kak ljudje, ki nimajo volivne pravice. Vse take moramo takoj izreklamirati, t. j. zahtevati izbris.

Zahteva za izbris se vložijo kakor za vpis. Treba je priložiti uradne listine, kakršne so potrebne za vpis. Torej: 1. Če trdim, da kedo, ki je vpisan, ni dovolj star, moram priložiti uradno potrdilo župnega urada o njegovi mladoletnosti; 2. Če trdim, da ni dotični naš državljan, moram priložiti potrdilo občinskega urada; če trdim, da dotični še ne biva šest mesecev v občini, moram priložiti istotako dotično potrdilo občinskega urada; če trdim, da dotični iz katerega drugega razloga nima volivne pravice moram priložiti potrdilo sodišča ali občinskega urada da je v temnici, ali je obsojen na izgubo državljanske časti, ali da je v konkurzu ali pod skrbstvom.

Vsa ostala določila glede vpisa veljajo tudi za izbris.

RESITEV REKLAMACIJE.

Vsako zahtevano popravko volivnega imenika mora občinski urad rešiti v petih dneh. Če v petih dneh ne dobiš rešitve, smatraš, da je občinski urad tvoj zahtevek odklonil in se takoj pritoži na deželno sodišče v Ljubljani, župana pa vsled malomarnega poslovanja naznanite okrajnemu glavarstvu.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 16

Prepis naznanila ohranite pri sebi, da bomo s takimi gospodi po potrebi obračunali ob ugodni priliki. Pri tem opozarjamo, da so vse oblasti dolžne izdati brezplačno potrebne listine za reklamacije najkasneje v 24 urah. Kjer boste naleteli na tozadevne težave in nagajanja, obvestite tajništvo SLS.

ŽUPANI

Kot ljudski zastopniki so župani dolžni pri popravah volivnega imenika svojim občanom pomagati z nasveti in v vsakem oziru skrbeti, da bodo vsi upravičenci vpisani. Opozarjamo, da letos ob novem letu ne bo uradnega popravljanja pred volitvami, ampak šele po volitvah. V občinah z več volišči je treba volivne imenike deliti in jih prirediti za vsako volišče. Ne pozabite vpisati popravkov v vse dele tako deljenega volivnega imenika.

POZORI

Poleg gorenjih navodil naj naši zaupniki vestno izvrše še tale:

1. Vsako nasilnost kakega urada ali uradnika popišite kar najtočneje in pošljite tajništvu SLS. Žerjavovi in Pucljevi pristaši bodo gotovo uganjali nasilja. Za take stvari potrebujemo točne podatke.

2. Zlasti v občinah, kjer so občinski odbori v nasprotnih rokah, bodite pozorni.

25. novembra bo popravljanje volivnih imenikov za te državnozborske volitve končano. Kasnejše reklamacije so za te volitve brezpredmetne.

Tajništvo SLS.

Načelniki krajev. odborov SLS.

Skličite sejo krajevnega odbora, preberite okrožnico in ukrenite naročeno. Imenujte za vsako vas našega zaupnika!

Tajništvo SLS.

Zaupniki SLS.

Prepišite imenike za državnozborske volitve!

Tajništvo SLS.

Opozarjamo.

Naše ljudi opozarjamo: Bodite zelo previdni v govorjenju. Liberalci imajo vsepovsod svoje špijone (razne pijance, sokole in učitelje), ki vsako besedo naznanijo liberalnim drž. pravdnikom. Vedite, da se v časopisih marsikatera resnica lahko pove, čeprav hudo speče, privatno pa se ne sme, ker se liberalci nobene stvari tako ne boje kot resnice.

Liberalna stranka je že začela s svojim edinim orožjem, ki ga ima, z nasiljem in preganjanjem vseh, ki hočejo svobodo Slovenije. Zato pozor!

Pač pa pridno agitirajte od človeka do človeka: centralističnega zmaja, ki žre slovenske milijarde, moramo uničiti. Z nami so Hrvati in velik del Srbov!

I. Amerika

Imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V založi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Nasilja se začenjajo.

Komaj je nesrečni Žerjav sedel na ministrski stolček, takoj skuša z nasilji. Po dolgih dokazovanjih so namreč srbski ministri v prejšnji vladi uvideli, da Slovenija več žita porabi, kakor ga pridelava in so zato dovolili Sušniku, da sme znižati kot železniški minister prevoz žita v Slovenijo pri pet tisoč vagonih. Prevoz se zniža za 15 do 20 par pri kilogramu. Na ta način je Sušnik naklonil Sloveniji 10 milijonov dinarjev. V svoji strankarski zaigranosti in v skrbi za posamezne bogatine pa slovenožrc dr. Žerjav nikakor ne more preboleti, da je bilo 3300 vagonov dodeljeno Zadrudni zvezi v Ljubljani, 850 Zadrudni zvezi v Celju in 850 liberalni Zadrudni zvezi slov. zadrug v Ljubljani. Zadrudne zveze bi seveda gledale v prvi vrsti na zadruge in male trgovce, veliki trgovci, ki predvsem podpirajo Žerjavov liberalizem, pa ne bi mogli napraviti običajnega dobička.

Zato je hotel na vsak način razveljaviti to pogodbo med Zadrudno zvezo in državo.

Da bi to lažje dosegli, so na povelje vrgli liberalni časopisi v svet laž, da hoče minister Sušnik ogoljufati državo za več milijonov, ker je za prevoz moke v revno Slovenijo znižal voznino. Ali je to goljufigija, če država nekaj da za slovenske delavce in siromake?

V »Jutru« in »Slov. Narodu« lažejo, da konsument ne bo imel od tega znižanega prevoza ničesar, ampak samo Zadrudna zveza. Cisto na celo si izmislijo, da je Zadrudna ozir. Gospodarska zveza prodajala vozne liste za ta cenofski prevoz irgovcem po 800 dinarjev. Računala je pa v resnici samo svoje stroške. Še bolj neumna je laž, da zbira Slovenska ljudska stranka s tem znižanim prevozom volivni sklad za sedanje volitve. Nalašč zamočje, da je bilo to znižanje cen za Slovenijo dovoljeno, še preden je prišla na vrh nasilna Pašič-Pribičevićeva vlada. Tako varajo svoje liberalne pristaše, ki verujejo Žerjavovo vero.

Nasproti tem lažem moramo poudariti, da Gospodarska zveza naravnost zahteva od trgovcev, ki bi dobili vozni list za prepeljavo žita, obvezno izjavo, da se ta ugodnost ne bo zlorabila. Resnica je, da bi prišlo to v korist vsenu slovenskemu narodu. Minister Sušnik se je zavedal, da treba vsem pomagati in je dal celo liberalnima Zadrudnima zvezama, kakor zgoraj rečeno, vsaki 850 vagonov, da zanje izdasta vozne liste po znižani cen. Nikdar ne bi liberalci šel našim zadrugam s toliko pravičnostjo na roko.

Tako je minister Sušnik še v zadnjih dneh svojega uradovanja dokazal, da mu je pri srcu v prvi vrsti Slovenija, in to je baš tisto, kar dr. Žerjava najbolj grize.

V nedeljo popoldne je ukazal preiskavo v »Zadrudni zvezi«, da bi mogel kaj najti, s čimer bi pritisnil naše za-

druge. Odšli so njegovi policaji z dolgim nosom. Nasilja so se pričelal!

Macedonija, naši fantje in sporazum.

Nasprotniki naše stranke zlorabljajo vsako stvar, da morajo nastopati proti naši stranki. Pri njihovi duševni podivjanosti je marsikaj razumljivo, vendar pa je vnebovpijoče, da izrabljajo trpljenje naših fantov, ki morajo trpeti v Macedoniji. Naša stranka je vedno povdarjala, da morajo naši fantje služiti doma. Mi ne zahtevamo, da bi se fantje morali držati ravno za domačo pečjo, toda odločno smo in bomo povdarjali, da morajo služiti v človeških razmerah in v zdravih krajih. Kako žalostno se sliši, da so iz župnije Šmartno pri Litiji v kratkih presledkih umrli štiri mladeniči radi malarije, ki so jo našli v Macedoniji! Ljudje se vprašujejo, zakaj vojaška uprava silil naše ljudi v nezdrave macedonske kraje in zakaj služijo pri nas Albanci, ki bi tudi bili rajše bliže doma. Glavni vzrok je ta: V državi, kjer je toliko nezadovoljnosti, se vojaški krogi boje, če bi — recimo — Hrvate služili v Zagrebu, da v k. k. nemirih domače vojaštvo potegne z nezadovoljno množico. Okler bo torej v državi toliko nezadovoljnih ljudi, bo vojaška uprava mešala polke in jih prestavljala v tuje pokrajine. Kdaj bo torej tega konec? Kadar pridemo do sporazuma med Slovenci, Hrvati in Srbi.

Naši poslanci in ministri, ki so stopili v vlado sporazuma, so hoteli odpraviti zlo pri korenini. Če bi ta vlada obstala, bi se nehali sovražiti med seboj Hrvati in Srbi, pokrajine bo dobile svoje zakonodajne avtonomije in država bi počasi prihajala do tako potrebnega reda in miru. Potem bi ne bilo več nevarnosti, da bi se vojaštvo izneverilo svojim poveljnikom. Zato tudi ne bi bilo več treba našim v Macedonijo.

Še eno so povdarjali naši vedno, da mora namreč priti časoma do tega, da se zmanjša stalna vojska. Če bi se to doseglo, bi tudi toliko manj naših fantov služilo v tujih krajih. — Teža razoroženja pa so se ustrašili višji vojaški krogi, ki imajo pri tem svoj kruh. Generali so bili predvsem tisti, ki so delali in pritiskali, da se zruši vlada sporazuma.

Kdor premisli ta dva razloga, vidi vso hinavščino liberalcev vseh branž, ko hujskajo proti našim poslancem, češ, da so bili tri mesece na vladi, a vendar morajo naši fantje še služiti v tujih krajih. Kaj so si vse prizadeli ti hinavci, da izpodkopljejo sporazumno vlado! »Kmetijski list« je hujskal v vsaki številki »Jutro«, »Domovina« in »Slovenski Narod« so bili složno po vladi, da jo čimprej zrušijo. Posrečilo se jim je njihovo satansko delo. Sporazum so za enkrat preprečili. S tem pa so tudi preprečili, da ne pridejo slovenski fantje iz okuženih macedonskih mest v domače kraje. — Slovensko ljudstvo, tu poglej svoje škodljivce: samostojneže, demokrate in

(Dalje glej na naslednji strani spodaj!)

NOVICAR

d Junak izza plotal »Kmetijski list« je v zadnji številki zagnal kamen proti našemu koledarju Kmetijske zveze. Strahovito ga jezi, da naš koledar kmetije hitro kupujejo, njihov pa plesni v založbi. Kakor opiče, ki vse posnemajo, so letos stopili letos na plac s podobnim koledarjem, kot je naš, pa so mislili, da bo vse letelo za njimi. Da bi bolj vleklo, so dali svojemu naslov: »Kmetijski koledar«. Ker kmetije niso šli na ta lim, se sedaj hudujejo nad našim koledarjem, ker stane vezan samo Din 10, njihov pa — Din 15. So modri ti gospodje kmetijaci, kaj ne! Pa so tudi zlobni. Ko se nazmerjajo, začno z obrekovanjem. Trdijo, da ljudi goljufamo! — Oni ponujajo svoj koledar po 15 Din, mi ga dajemo po 10 Din. Kdo bi potem poljufal, sami sodite. Tistega poštenjaka pa, ki je napisal ta napad, pozivamo, da se podpiše, in svoje natolcevanje dokaže, potem bomo z njim govorili dalje. Izza plotal mečejo kamenje zahrbtni lopovi. — Mi smo na koledar samostojnežev doslej samo opozorili naše somišljenike, da znajo ločiti, danes pa rečemo: V svojo skledo pljuje, kdor podpira katerokoli delo teh surovežev.

d Zelo potrebna železnica. Bivši minister Sušnik je ukazal, naj se začne s prvimi deli za železnico Novomesto—Brežice. Merjenje se je že začelo. Bojimo pa se, da bo nova velesrbska vlada, v kateri ni nobenega zastopnika Slovencev to delo zopet ustavila.

d Pomožni škof dr. Lang †. V Zagrebu so dne 4. t. m. ob velikanski udeležbi duhovščine in naroda pokopali ondotnega pomožnega škofa dr. Jos. Langa. Pokojni cerkveni dostojanstvenik je bil celih 41 let duhovskega življenja v pravem pomenu reven služabnik božji, ki je užival v vseh krogih velik ugled. Pogreba so se udeležili vsi trije slovenski škofje: dr. Jeglič, dr. Karlin in dr. Srebrnič. — Njegova duša se že veseli pri ljubem Jezusu, kjer prosi za svoj hrvatski narod.

d »Kaznovani uboj« je naslov 2. snopcu naše »Domoljubove« knjižnice, ki se

radikale. Plačilo jim pri volitvah ne sme oditi!

Naša stranka pa bo vedno delala na razorožitvi in na sporazumu. Vsak pаметen človek ve, da se v treh mesecih ne da mnogo narediti, posebno v razmerah, ki vladajo v naši državi. Toda delali so naši vztrajno in bi dosegli uspehe, če ne bi hinvščina in zloba lepo začetega dela zrušili. — Konec bo enkrat tudi liberalizma, samostojnega in Žerjavovega, in takrat spet začnemo. Delo za ljudstvo se bo nadaljevalo in tudi naši fantje bodo rešeni Macedonije in še marsičesa. Treba samo vztrajnosti in odločne volje. In te našemu ljudstvu ne bo manjkalo. Tisti, ki se danes vesele, da so podaljšali trpljenje našim fantom, dobe svoje plačilo — ob volitvah in po volitvah.

dobiva v prodajalni K. T. D. (H. Ničman) v Ljubljani. Ne pozabite je kupiti za Miklavžal Primernejšega darila ne boste našli. — Če morete, priložite zraven še 3. snopci »Duh v Kentervilu«. Ne bo Vam žal.

d Največji zvon v Sloveniji bo imela mariborska stolnica. Zvon bo blizu 4000 kg težak in se bo prvič oglašil na božični večer.

d Amerikansko pismo. Danes se zopet oglasim, pa ne iz Leadvilla ampak iz Clevelanda, kjer je 50.000 naših rojakov. Cleveland je danes milijonsko mesto. Pred par leti se je k mestu priklopil Westpark, ki je sam tako velik kot mesto Cleveland. Westpark ni gosto obljuden, še vedno dobiš mnogo praznega sveta in boljši Clevelandčani in pa mladi ljudje imajo tamkaj kupljeno zemljišče, kjer deloma že stavijo hiše ali pa to nameravajo za bodočnost. Zadnje nedeljo so blagoslovili vogelni kamen za novo solvensko župnijo, ki pa ne bo čisto slovenska, ampak župnija bo mešana. V faro bodo spadali tudi Slovaki, Poljaki in Italijani. Kdor dobro opazuje preseljevanje tukaj bivajočih narodov, uvidi, da novo katoliško faro čaka bodočnost. Druge slovenske fare se vedno manjšajo, ker tudi Slovenci so že siti nadležnega dima in pa hruma raznih pocestnih železnic in tovarnen; zato pa se selijo iz mesta v kraje, kjer so gozdi, grmovje in dobra zemlja za polja in pašnike. Taki kraji so Euclid Village, Euclid Boulevard, Nottingham, Bedford, Randal in Westpark. Jaz sem za časa svojega bivanja v Clevelandu bil v Euclid Village in Euclid Boulevard in sem ondi našel do 300 družin slovenskih in slovaških. Kar je dobrih rojakov tarnajo, ker nimajo nobene farne cerkve in šole; da zadostijo krščanskim dolžnostim, morajo hoditi v oddaljene angleške cerkve, ki so vedno ob nedeljah natlačeno polne pri vseh svetih mašah. Ko je videl angleški župnik dr. Kirby, koliko katoličanov razne narodnosti se naseljuje po Euclid, je sklenil tam postaviti katoliško farno cerkev in šolo. Gospod je dobro pogodil, ker tudi ta fara bo v par letih ena največjih far v obližju Clevelanda. Bil sem pri nemški družini Thiers, ki poseduje več milijonov. Stara gospa bo večina vse sama založila, da se sezida velika cerkev, šola in župnišče. Pa tudi drugi, zlasti bogate angleške družine, ki imajo krasne hiše ob jezeru so silno navdušene za novo faro. Jaz sem o tem pravil Slovincem po Euclid, da bo že prihodnje leto nova angleška fara blizu in da bodo naši rojaki imeli priložnost hoditi k sv. maši in pošiljati v katoliško šolo svojo mladino. Bili so veseli, ker dosedaj so mnogi morali v eno uro oddaljeno angleško cerkev sv. Pavla. Pravili so mi tudi, kako je huda pot, ko je kar na čevlje nakopičenega blata in po zimi, ko burja napravi snežene zamete. V prej omenjeno novo faro bodo imeli četrte ure ali k večjem 25 minut.

Torej na dveh krajih se obeta bodočnost za katoliške fare v Euclid Village (village pomeni vas) in pa na Westparku. Tu ne bo zadostoval le en duhovnik, sajoma jih bo na obeh krajih treba po pet. (Dalje prihodnjic.)

d Stare bankovce so zažigali minule dni v tobačni tovarni v Sarajevu. Skupna vrednost uničenih bankovcev znaša 1 milijon 700 tisoč dinarjev.

d Umrl je v Topli Rebri pri Kočevju tamošnji župnik Franc Skulj, star 49 let. N. v m. p.

d Nagle smrti je pretekli teden umrl na potu v Maribor ugledni posestnik Leon Fras iz Male Zimice, krepak, čvrst mož. Na vozu mu je hipoma postalo slabo, navzoča soproga ga je odvedla v bližnjo gostilno. Na nasvet poklicanega zdravnika so Frasa takoj odpeljali v mariborsko bolnico, a ga niso mogli več rešiti.

d Za Miklavža primerno darilo je naša »Družinska Pratikca« s podobo sv. Družine. Nobena slovenska gospodinja naj ne pozabi poleg drugih stvari v ta namen poskrbeti tudi za to darilce.

d Kdo požiga? V kratkem času je v okolici Kranja že šestkrat gorelo. V sredo ob 11. uri ponoči sta bila na Primskovem pri Kranju kar dva požara: Košniku je pogorel pod, Rozmanu pa hiša.

d Kozolec je pogorel dne 31. oktobra posestniku Vregu v Slov. Bistrici z vsemi zalogami, ki so jih imeli ondi shranjene posestnik in njegovi sosede.

d Roparski napad. V Begunjah pri Cerkvenici je 4. t. m. okoli 11. ure dopoldne prišel v Zalarjevo hišo neznan, boljše obločen možki in zakričal nad 18 letno domačo hčerko Ano, ki je bila sama doma: »Denar in ključne daj, sicer te ustrelim!« Dekle je odvrnilo, da nima ne enega ne drugega. Ropar je nato ustrelil na dekleta in jo zadel v desno reko. Nato je hitro pobegnil. Ano so prepeljali težko ranjeno v ljubljansko bolnišnico. Orožniki so takoj pričeli zasledovati zločinca.

d Pri skoku iz vlaka se je smrtno ponesrečil 26 letni delavec Avg. Borovič. Kljub temu, da je bil vlak v polnem tiru, je delavec hotel izstopiti pred hišo, kjer je bil zaposlen.

d Nesrečna žrtev alkohola. V Lomnici blizu Zagreba se je 5 letna hčerka gostilničarke Škale napila toliko žganja, da je v malo urah umrla. — Stariši, prizanesite vsaj otrokom!

d Brke odrezal iz maščevanja. Kmet Kerekovič blizu Nove Gradiske se je daleč naokoli ponašal s svojimi izredno dolgimi brkami. Neki dan mu je pa сосед, ki mu je bil zelo gorak, v gostilni odstrigel desni brk. — Sedaj teče pravda.

d Mesto k zaroki v grob. V nekem selu v Slavoniji se je sin kovača Strinaviča pripravljal, da gre z materjo in nekaterimi sorodniki snubiti. S streli je hotel naznaniti svoj prihod in je v ta namen osnažil samo-

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in blačevine za moške oblike
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
Njivo ali travnik. Če ne boš podpisal, ne dobiš!

kres. Ta se mu po neprevidnosti sproži in strel zadene fanta naravnost v srce.

— Kmetška oheet. V Temezinu v Vojvodini je bila nedavno svatba, kakor je že v Bački ne pomnijo niti najbolj razkošni Švabi. Josef Müller je dal svojo hčerko Rožo za ženo sinu Franca Fischerja. Za ženitovanje so kuhali in pekli tri dni pred poroko. Veseli gostje so spravili pod streho: 2 svinji, 2 teleti, 180 kokoši, 20 rac, 10 gosi, 32 tort, 3000 slaščic, 25 litrov posebnega in 650 litrov namiznega vina. Ženitovanje je trajalo tri dni.

d Nesrečen teden. V času od preteklega ponedeljka do sobote beleži Novi Sad celo vrsto usodnih slučajev. Trговец Stojanović je padel iz tramvaja in je umrl; drugega dne se je vrgel pod tramvaj neki siromak in je bil pri priči mrtev. Tretjega dne so je vršil med oficirji in civilisti velik poboj. Naslednjega dne so izkopali truplo pokojnega Baraćanina, ker državno pravdnštvo sumi, da je bil zastrupljen. Peti dan se je neki konj pri padcu zletel v človeka in ga ubil. V bioskopu je padla mlada žena, zadeta od srčne kapi, in je takoj umrla. V soboto si je vzol življenjее trговец Jovan Šomar.

d Orožnik — ubijalec. V Sarajevem so te dni sodili orožnika Tomo Soboto, ki je v Podlapcu (Lika) tako pretepel neko Katarino Matunić, da je kmalu nato umrla. Zena omenjenega Sobote je v babjeverju tožila svojemu možu, da jo je Kati »začaral« in da je vsled tega nesrečna. Sobota je kot postajevođa pozval Kato k sebi in jo pričel zaslišavati. Ali Kati ni hotela priznati svojega »zločinac«. Ker se Sobota ni dal prepričati o njeni nedolžnosti, jo je najprej pretepel in nato zaprl v kleti orožniške postaje. V kleti jo je tako dolgo tepel, dokler ni umrla. Sobota je bil obsojen za ta strahovit zločin na leto dni zavora.

d Zverina v človeški podobi je nedi Topolički v Bački. Zlorabil in okužil je 10 letno hčer svojega soseda. Sodišče mu je prisodilo 3 leta ječe in 100 tisoč dinarjev odškodnine.

d Pri plesu ustreljen. V Učakovcih, obč. Vinica so imeli na Vse svete popoldne v neki zasebni hiši ples s popivanjem. Poleg domačih fantov so prišli tudi fantje iz Damelj. Oboji so si bili v jezi radi nekoga dekleta. Začel se je prepir, pri katerem je Miha Kobe smrtnonevarno obstrelil v hrbet Matijo Brožiča, 23 let starega posestnikovega sina iz Učakovcev. Brožiča so oddali takoj v bolnico v Kandijo, a je 2. t. m. umrl vsled izkrvavitve. Bil ni baje nič kriv in je Kobe hotel ustreliti proti drugemu, a po nesreči zadel njega.

d Ruski begunec ustrelil svojega rojaka. Gledal. igralec Grigorjev je v Novem Sadu s samokresom med obedom ustrelil sobegunca Satileva, ker mu je zapeljal dekle, tudi rusko begunko, a mu ni hotel dati zahtevanega zadoščenja z dvobojem. — Sad novodobne morale!

d Ker je miril, je moral v zapor. Blizu Vinkovcev sta se v rodbini Vezirović sprla oče in sin in je bila nevarnost, da obleži eden mrtev. V zadnjem trenutku skoči med sorodnik in ju skuša pomiriti. Tu pa se oba sorodnjaka navalita nanj. V silobranu je prepirljivca navalita nanj. V silobranu je sorodnik potegnih iz žepa samokres in za-

del očeta ravno v usta. Moral je radi uboja v zapor.

d Usmrtitev cestnega roparja. Pred dobrim tednom so v Vel. Bečkereku obesili cestnega roparja Vaso Čakula, ki je pred dvema letoma oropal in umoril dva tovarniška uradnika, ki sta nesla denar za izplačilo delavcev. Umor je ostal skoro dve leti neodkrit.

d Radi slabega napredka v smrt. Sin zagrebškega odvetnika dr. Farkaša je v gimnaziji slabo napredoval. Starši so ga radi tega resno posvarili. To je tako učinkovalo na dečka, da je skočil skozi okno na cestni tlak in umrl vsled notranjih poškodb.

d Nova kužna bolezen v Ameriki. V Los Angeles v Kaliforniji se je pojavila neke vrste pljučna kuga, pri kateri nastopi smrt v kratkem času. Dosedaj je bilo 10 smrtnih slučajev, 9 oseb je pa še v nevarnosti.

d Bivši knez — tat. Berlinsko sodišče je minule dni obsodilo bivšega ruskega kneza Trubeckega, ker je kradel po nemških spalnih vagonih.

d Avtomobilske nesreče v Ameriki. V minulem letu je pri avtomobilskih nesrečah v Ameriki 14.412 oseb izgubilo svoje življenje, ali skoro 15 na 100.000 prebivalcev. Največ nesreč je bilo v Kaliforniji.

d Živo pokopali so te dni v neki vasi na Angleškem dete, o katerem so sodili, da je mrtvo rojeno. Ko so krsto z detetom položili v grob in je jeli zasipavati, se je začul iz groba jok. Iz krste so dvignili živo in zdravo dete.

d Umetniške razglednice naših jugoslovanskih »velemož«. Umetniško založništvo »Ažbec« v Mariboru je izdalo drugo serijo (12 razglednic) jugoslovanskih velemož. Druga serija vsebuje reprodukcije sledečih mož: Finžgar, Fr. Prešeren, Anton Forster, Josip Stritar, Petar Zrinjski, Ivan Gundulić, Krsto Frankopan, vojvoda R. Mišić, Jovan Popović, Ljubomir Nenadović, Branko Radičević, Dosidej Obradović. Reprodukcijske II. serije so izvršene v štirih barvah ter so krasno uspele. Priporočamo obenem tudi nakup Ažbetove »Adrijaserije«, kakor ljudskih razglednic z verzij in karikatur. Naročila se naj pošljejo na umetniško-tiskarski zavod in založništvo »Ažbec« v Mariboru, Koroška cesta 35, Slovenija.

MED BRATI IN SESTRAMI.

Draginja v Trstu. Tržaški pekli so sklenili znova zvišati cene kruhu. Tudi meso se je v zadnjih mesecih podražilo za 25 odstotkov. Pred vojno so v Trstu zaklali dnevno 80 do 90 glav živine, sedaj pa jih zakoljejo komaj 30 do 35.

Tržaški občinski svet bo baje razpuščen, ker je mesto prišlo v zelo težaven finančni položaj.

Avtomobilska nesreča v Istri. Na cesti iz Trsta v Reko je z veliko brzino vozil avtomobil, ki je pod Hrušico zadel na nekem ovinku v občestni kamen ter se zvrnil globoko v dolino. Šofer in en potnik sta bila na mestu mrtva, dva potnika pa sta se le lahko poškodovala, ker sta padla na rahlo polje.

S Sv. Gore pri Gorici. Znamenita božja pot Sv. Gora je bila tudi letos obiskana

od neštevilnih romarjev. Vsako nedeljo je prihajalo tisoče Marijinih častilcev iz cele Goriške. Največ pa jih je bilo na Sv. Gori 12. avgusta, ko se je vršil tabor slovenskih fantov. Tudi zidanje cerkve zelo napreduje in upati je, da bo prihodnje leto dovršeno.

VOJAŠKE ZADEVE.

Vprašanje: Moj prvi sin je bil letos potrjen za polni rok. Drugi sin je že nad 17 let star in je bolehen. Ima kilo, tako, da je nesposoben za delo. Jaz (oče) sem nad 60 let star in bolehen. Ali ima moj prvi sin pravico do skrajšanega roka? M. M. V.

Odgovor. Pravice do skrajšanega roka nima, ker ima nad 17 let starega brata. Pač pa bil oproščen v slučaju, da sta oče in brat res popolnoma nesposobna za delo in upravo posestva in če družina ne plačuje nad 20 Din davkov. Seveda mora biti nesposobnost obeh omejenih ugotovljena potom zdravniške preiskave.

Skrajšan rok. Na več tozadevnih vprašanj ponovno sporočamo, da ima pravico do skrajšanega roka najstarejši sin, ki nima nobenega nad 17 let starega brata. V družinah, kjer je več moških, služi tretji skrajšan rok, ako sta dva družinska člana po vrsti služila polni rok. N. pr.: oče je služil v bivši Avstriji 3 leta (pri dež. brambi 2 leti), najstarejši sin je služil v Jugoslaviji 13 mesecev ali 2 leti, tedaj služi drugi sin skrajšan rok; ali: 2 brata po vrsti služita polni rok, tretji pa ima v tem slučaju pravico do skrajšanega roka. — Ponovno opozarjamo vse prizadete, ki še niso bili potrjeni, da že ob priliki nabora predsedniku naborne komisije razložijo svoje razmere, ki pa morajo biti tudi razvidne iz rekrutnega spiska. Če pa je rekrutna komisija prezrla in mu ni določila skrajšanega roka, dasi ima pravico do tega, naj prizadeti mladenič vloži tozadevno prošnjo pri poveljstvu pristojnega vojnega okrožja.

Vprašanje: Od 31. jan. t. l. služim pri vojaki. Imam dva brata, katerih eden je služil od leta 1924 do prevrata, drugi, ki je roj. 1893. pa od januarja 1917 do prevrata in v Jugoslaviji 2 meseca na orožni vaji. Ali imam pravico do skrajšanega roka?

Odgovor: Če je bil tudi prvi brat aktivni vojak in ni služil kot rezervist ali črnovojnik, tedaj imate pravico do skrajšanega roka. Prošnjo je treba opremiti z vojaškimi listinami ali uradnim uverenjem, ki ga napravi županstvo in iz katerih listin bo razvidna službena doba bratov.

Poročni prstani

14 kar. zlato
6 kar. zlato
amerik. dubl4

vedno v zalogi

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova 1
Šelenburgova 7

POLITIČNI ZAPISKI

p Kmetijska družba in samostojnih tolažba. Občni zbor podružnice Kmetijske družbe so pokazali, da so samostojneži med kmetiskim ljudstvom na Kranjskem in na Štajerskem doigrali. Dvotretjinsko večino med novimi delegati so si priborili pristaši SLS kljub raznim nasilstvom prej vsemogočnih samostojnežev. — Po izgubljeni bitki so se začeli tolažiti samostojni s tem, da je državni svet razveljavil odlok ministrstva, s katerim je bil občni zbor sklican na dan 30. januarja, ukinjen. Iz tega seveda samo to sledi, da se mora torej občni zbor po mnenju državnega sveta čimprej izvršiti. Sedanji komisar prof. Jarc je zato tudi sklical občni zbor za dan 17. novembra. Naši somišljeniki hočejo ta dan družbo spraviti v pravi tir in jo usposobiti, da bo delala v kmetisko korist. — Ko so čitali ta odlok moške okrog »Kmetijskega lista« so se oklenili misli, da se bo vršil sedanjí občni zbor z delegati iz l. 1923 in ne z novimi. Razglasili so to v posebni izdaji svojega lista. Na pomoč so jim priskočili tudi drugi liberalni časopisi: »Jutro«, »Narod« in »Domovina«. Zlahta se je hitro znašla. To je bila velika tolažba, toda varljiva. Zakaj delegat iz leta 1923 vendar ne more zastopati udov iz leta 1924! Celó taki slučaji so, da delegat iz leta 1923 ni niti več član družbe. In tak naj bi potem zastopal prave ude Kmetijske družbe. — Največja tolažba pa je samostojnim njih pravi oče dr. Žerjav. Kakor se otrok v sili oprime materinega krila, tako se zateko v polomiji samostojni k ministru Gregorju. Ravno v teh dneh je bila proti vsem parlamentarnim navadam in proti veliki večini ljudstva postavljena nova vlada nasilja, v kateri nosita glavni zvonec Pašič in Pribičević. Žerjava je slovensko ljudstvo pri zadnjih volitvah vrglo iz števila poslancev, toda tisti, ki imajo trenutno moč se nato niso ozirali. Žerjav je dobil ministrstvo za gozdove in rudnike. — Na tega Žerjava tedaj zidajo sedaj samostojni. On, ki je prišel potom nasilja do ministrstva, se tudi ne bo ustrašil nasilja pri Kmetijski družbi, da reši potaplajočo se barko samostojnih in da prepreči občni zbor 17. t. m. — si misli SKS, ki ga pozna. — Ne vemo še, kako se bo vse razvilo, eno pa je gotovo, da slovensko ljudstvo ne bo odnehalo in da bo pomedlo z Žerjavom še bolj temeljito kot je že enkrat ter da bo pri volitvah 8. februarja odletel tudi njegov privesek Pucelj. Čez par mesecev bo vse tolažbe konec in, če ne prej, bo takrat Kmetijska družba v rokah pravih njenih udov, naših kmetov.

p Delegatom Kmetijske družbe. Ker ne vemo, kaj si izmislí Žerjav v zadevi občnega zbora proti nam, se držite vabila, da je občni zbor družbe 17. t. m. Če se zgodi kako nasilje, obvestimo potom »Slovenca« in po možnosti pismeno. Bodite torej pozorni.

p Nekaterim delegatom Kmetijske družbe so samostojneži začeli pošiljati svoj »Kmetijski list«. Ali mislite, da naši moške ne znajo ločiti tega lista od »Kmetovalca«. Če pa mislite, da bodo naši so-

mišljeniki verjeli budalosti »Kmetijskega lista«, ste res še daleč zadaj!

p Zaščitnica državnih tatov brezverska »Domovina« je vsa iz sebe od veselja. Razumemo popolnoma. Zakaj državni tatovi so za enkrat ušli ječi in zakon proti korupciji ni bil sprejet.

p Zaščitnica državnih tatov umazana »Domovina« bi rada v obrambo državnih tatov potisnila med korupcionista tudi dr. Korošca in Sušnika. Pa ji ne gre in ne gre. Zakaj niti proti Korošču niti proti Sušniku ni bila vložena nobena obtožnica in belgrajski listi so morali preklicati svoj laži proti Sušniku in mu izrecno izrazili spoštovanje. »Domovina« seveda nima toliko poštenosti, da bi šla za Srbi, ki so poštene, temveč samo za tistimi, ki goljufajo državo in izmzgavajo Slovence.

p Mučenik. Kdo? Gospodin Radić je v zadnji številki »Slobodnega doma« napisal poročilo o novi slovenski republikanski sranki in o g. Prepeluhu. Pravi, da je ta gospod »mučenik, ki zna pretrpeti za svoje politično prepričanje tudi nečloveško preganjanje političnih nasprotnikov.« — Ne vemo, kdaj bi bil ta mož toliko pretrpel za mnejavanje svojega političnega prepričanja, vemo pa, da ima sedaj lepo in prijetno hišo v Ljubljani, kakor jih nimajo drugi politični preganjanci. Tudi gospodin Radić ni ravno revež in mu zato gotovo g. Prepeluh bolj ugaja, kakor bi mu kak ubog slovenski republikanec. — Mi nismo nikomur nevošljivi, povemo pa samo zato, da vidijo čitatelji, kako lahko kdo postane »mučenik« v Radićevem kraljestvu.

Da sem kot rožica, lilija,
da vedno se smejem vesela,
to je zasluga najboljšega,
slovečega mila —

„Gazela“

JUHAN

se dobi v vseh
specerijskih prodajalnah

NAZNAMILA

n Glavna skupščina Zadrúžne zveze se bo vršila dne 20. novembra t. l. ob desetih dopoldne v dvorani Akademskega doma na Miklošičevi cesti poleg hotela Union v Ljubljani z dnevnim redom: Odobrenje zapisnika o zadnji glavni skupščini, sprememba pravil, dopolnilna volitev odbora in slučajnosti. — Za udeležence glavne skupščine je prometno ministrstvo dovolilo polovično vožnjo na ta način, da se kupi na vstopni postaji cela vozna karta, ki velja skupaj s potrdilom o udeležbi tudi za vožnjo nazaj. Zato naj udeleženci pri vstopu v Ljubljano voznih listkov ne oddajo. Potrdila o udeležbi se bodo izdajala v Akademskem domu. Polovična vožnja velja za čas od 18. do 22. novembra t. l.

n Četrta obletnica ustanovitve našega društva, katere smo se spominjali dne 7. nov. t. l., nas sili prositi tem potom P. n. javnost, da se tudi ona spomni nas najbednejših in položi dar stlepin na oltar. Te darove s hvaležnostjo sprejema pisarna Podpornega društva slepih v Ljubljani, Wolfova ul.

n Sl. kat. izobraževalno društvo na Ježici vabl vse svoje člane in prijatelje k predavanju »O jesenskem gnojenju«, ki se bo vršilo prihodnje nedelje dne 16. t. m. ob 10. uri v Društvenem domu. Predaval bo g. ekonom Kureš. Po predavanju se vrši razgovor o elektrifikaciji.

n V Sori se v nedeljo ob 3 popoldne ponovi žaloigra Mlinar in njegova hči!

n Sl. kat. izobr. društvo v Skofji Loki ponovi v nedeljo dne 16. t. m. ob pol 4. uri popoldne Schillerjevo žaloigro »Razbojnikie v petih dejanjih (12 slikah). Igra, ki je bila prvič malo naglo vržena na oder, bo to pot boljše našudirana pri deloma novi scenografiji in bo do 8. zvečer najbrž končana.

n V nedeljo, dne 16. t. m. ob 3. uri v Ma včičah igra »Naša kri«. Pridite!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg naše cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

najboljše

z ozirom na višino zneska in odbovedni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbe delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhu tega je niena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah. 5881

Reja KRAV se izplača le, če so

dobre mlekarice

Vnestransko skušnje pa so pokazale, da so najboljše mlekarice tiste, ki jim redno polagaš

lanene tropine,

ki so priznane najbolj redilno in zato najcenejše krmilo za živino in prašice. Prvovrstne, kemično preizkušene lanene tropine dobijo najceneje naravnost iz tovarno

Zabret in Re. Bričel pri Kranju.

Oddajajo se v vrečah po 50 kg.

PO SVETU

Železničarska stavka v Avstriji. Odstop avstrijske vlade. Avstrijski železničarji zahtevajo znatno zvišanje plač. Pri pogajanjih, ki so se vršila med zastopniki železničarskih organizacij in vlado je ta šla do skrajne meje popustljivosti; vsem zahtevam železničarjev pa vlada ni mogla ugoditi, ker bi bile s tem državne finance preveč prizadete. Radi tega so se pogajanja razbila in so v soboto železničarji po celi Avstriji vstopili v stavko. Na vseh progah počiva delo. Promet se vzdržuje z avtomobili in aeroplani. Ker so se pogajanja med železničarji razbila, je celokupna avstrijska vlada s kanclerjem dr. Seiplom na čelu odstopila. Odstop dr. Seiplove vlade, ki je rešil Avstrijo finančnega poluma in si pridobil nevenljivih zaslug za državo, je izzval povsod živahno zanimanje. Vsi pričakujejo, da bo dr. Seipel, ki je rešil Avstrijo že tolikih težko, ugodno rešil tudi ta spor in zopet stopil na čelo avstrijske vlade.

Nova vlada na Angleškem. Mac Donaldova delavska vlada je vsled poraza pri zadnjih volitvah odstopila. Nova vlada je sestavljena iz najspodobnejših konservativnih politikov, zato uživa pri Angležih veliko zaupanje.

Predsedniške volitve v Ameriki. Dne 4. t. m. so se v Ameriki vršile volitve za predsednika ameriške republike. Volili pa niso takoj predsednika, ampak volilne može, ki bodo šele izvolili predsednika. Seveda že vse stranke pri volitvi «volilnih mož» agitirajo s predsedniškimi kandidati. Pri zadnjih volitvah so se borile za vodstvo ameriške države tri stranke. Poleg dosedanje republikanske in demokratske stranke, je nastopila še tretja stranka — progresisti, ki so računali zlasti na delavske glasove. Volitev se je udeležilo ogromno število — 32 milijonov volivcev. Od teh so dobili republikanci 17 milijonov, demokratje 8 in progresisti 7 milijonov glasov. Vsled zmage republikancev bo januarja 1925, ko se bodo zbrali volilni može, izvoljen za predsednika njihov kandidat — Coolidge, sedanjí podpredsednik, ki vodi posle predsednika ameriške republike.

Veliki izgredi v Italiji. Povodom praznovanja zmage 4. t. m. so izzvali fašisti po celi Italiji velike izgrede. Fašisti so namreč temu dnevu hoteli vtisniti popolnoma fašistovski značaj, da bi tako pokazali popolno fašistovsko oblast. Tej želji fašistov se pa organiziciji bivših vojakov in vojnih invalidov nista hoteli pokoriti in sta povsod nastopali samostojno. Radi tega so jih fašisti napadli, jim trgali zastave iz rok in pretepali njihove voditelje. Radi teh izgrediv je nastalo v celi Italiji veliko ogrodenje nad fašisti. Vse pošteno obsoja teror in nasilja fašistov, ki se bo kmalu domil.

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

SIROM · DOMOVINE

ST. VID NAD LJUBLJANO.

(Razno.)

Novo klopi je dobila naša župnijska cerkev. Klopi, ki so pravi kras cerkve, so delo domačih mojstrov mizarjev Kregar Andrej, Arhar & Erman in rezbarja Gregorina. — Novi Ljudski dom se bo v kratkem izročil svojemu namenu. Dovršila se bodo le še najnujnejša dela pri stavbi, da se bodo že v tekoči sezoni moglo vršiti prireditve v novi dvorani; vsa ne nujna dela pa bomo odložili na poznejši čas, da ne bomo napravljali novega dolga. Koliko je pač dolga na tej stavbi, to dela veliko skrbi zlasti nasprotnikom krščanske prosvete. Nič naj ne bodo preveč v skrbeh, dolgovi nismo preveč naredili, ker se je kljub nevoščljivosti in jezi jutrovih kimovcev našlo veliko dobrih ljudi, ki so mnogo pripomogli, da je prišlo do tako velike stavbe. Najnujnejše bomo izvršili letos, z ostalimi deli bomo pa počakali. Koliko je vsa stavba veljala, kje in kako se je denar dobil, kdo je pomagal, kdo pa nagajal in nasprotoval, to bomo našim ljudem do pičice natančno povedali, ko bo dom dovršen. Takrat naj pridejo poslušati tudi vsi tisti, ki sedaj z glavami majejo; prepričali se bodo, da dom ni sezidan na pesek marveč na trdno skalo. — Še eno si je izmislil stavbeni odbor našega novega doma. Da se bo dolg za novi dom popolnoma izbrisal ali vsaj kar mogoče zmanjšal, se je zasnova poseben odsek, ki je od državne oblasti izposloval davka prosto dobrodelno loterijo s 50.000 srečkami in 1348 dobitki, ki se bodo izžrebali takoj, ko bodo vse srečke odane. Glavni dobitek bo nova mala hiša, ki se je zida v Vižmarjih blizu železniške postaje; med drugimi dobitki so najdražgocnejši: konj z vozičkom (zapravljenec), krava mlekarica, prešič, sobna oprava, kuhinjska oprava, šivalni stroj, moško kolo, obleke in razne garniture. Srečke so po 10 Din in se dobe v tujekšnji prodajalni in trafikah. Zrebanje se bo vršilo takoj, ko bodo vse srečke prodane, najkasneje pa 25. junija prihodnjega leta. Zrebanje in dodelitev dobitkov bo nadzorovala državna oblast, da se ne bo mogla zgoditi nobena nerodnost. — Hranilnica in posojilnica (poslovni prostori v župnišču) je imela v tekočem letu do konca oktobra prometa 8.416.815 Din. Hranilniški vlog se je vplačalo 1.180.950 Din, dvignilo pa 735.024 Din. Posojil se je izplačalo 1.616.518 Din, vrnilo pa 1.471.123 Din. Stanje vseh hranilniških vlog znaša 3.022.402 Din.

SV. KATARINA PRI TRŽIČU.

(Županska volitva.)

Da se je volitev župana tako zakasnela je vzrok to, ker se je zoper občinske volitve pritožil dosedanji župan Ign. Meglič. A vse pritožbe so bile zavrnjene in pri županskih volitvah dne 7. nov. je bil izvoljen za župana izvrsten mož SLS. Franc Meglič, p. d. Kuspergar, veleposelnik v Dolini. Tako se je županski stolček pomaknil iz Loma v Dolino, kjer imamo pet odbornikov SLS, v Lomu pa štiri.

VAČE.

(Tatvina in nesreča.)

V zadnjem Domoljubu pod naslovom «Tatvina» se je vrnila pomota. Bilo je tako: Dne 26. oktobra je šel Matevž Gričar iz Podbukovja, župniše Vače, za tri četrt ure

Preganjanje vere v Rusiji. Iz Rusije prihajajo glasovi o ponovnem preganjanju vere. Komunisti zapirajo cerkve in samostane in preganjajo duhovščino. Ponekod so prepovedali praznovati nedeljo in so uvedli tedenski počitek v sredo.

s doma. Ko pride domov, na žalost vidi, da mu je pokradenega v denarju čez 8.000 K in zraven tega več obleke ter drugih vrednosti. Tatova sta domačinom dobro znana: tatu je Janez, tati pa Pavla. Kradla sta tudi drugod. Preje enkrat sta izrazila željo, da bi se rada poročila, orožniki so nam pa zdej sporočili, da so jih že sami poročili. — V isti vasi v Podbukovju je umrla dne 5. novembra 11letna deklica Marija Lovše. Pri kotlu se je hotela ogreti, pa se ji je vnela obleka, ter se je opekla po hrbtu. Upali so, da bo okrevala, čez blizu dva dni po nesreči pa je umrla.

IZ ST. JURJA PRI GROSUPLJEM.

(Resnica o čilvi pokopani.)

«Slovenski narod» je 4. t. m. priobčlil med dnevnimi novicami pod imenom «čilva pokopana» popolnoma izmišljeno laž. Poroča namreč, da je umrla Severjeva bolehal delj časa na srčnih krčih, da se je opetovano onesveščala in ležala v nezavesti več ur in, da da jo je sedaj prijel najbrže tudi srčni krč, mislil so pa, da je umrla. «Narod» priobčuje nadalje, da so nosači krste na potu na pokopališče čutili, da se je pokojnica v krsti obračala in, da so različno slisali, ko je bila krsta prinešena v cerkev, trkanje na pokrov in šum, kakor da bi se pokojnica v krsti skušala obrniti, da pa nihče ni hotel navzročito opozoriti in da je Severjeva še v zadnjem trenutku dajala znake življenja. Resnici na ljubo pa se lahko dokáže, da pokojna Severjeva ni nikdar bolehal na srčnih krčih, se ni nikoli onesveščala tudi zadnje čase ne, pač pa je pokojno zadela navadna srčna kap. Dotični pisec praznovorec naj le pride sam vprašati nosače krste in druge pogrebniške, ki se bodo njegovi neumnosti grozno smejali. V domači občini in vasi se nihče ne mení o tem, «Narod» ima pa tako dobra ušesa, da slišijo 25 km na daleč rop v krsti, dočim dotični nosači niso ničesar slišali.

TREBNJE.

(V boj proti alkoholu.)

Na praznik vseh svetnikov, 1. nov. t. l. je priredil pri nas «Higijenski zavod v Ljubljani» lepo uspelo predavanje o alkoholizmu. Predavatelj g. Leopold Puhar, je mojstrsko izvršil to nalogo. Teoretična izvajanja o človeških organih — zdravih in vsled zlorabe alkoholnih pijač pokvarjenih, o družinski sreči in nesreči — je pojasnjeval s skioptičnimi slikami. Predaval je zjutraj odraslim, zrelim ljudem, dopoldan odraslim mladini in popoldan šolski mladini. Vselej je trajalo predavanje dve uri, a poslušalec se niso utrudili, in bi ga bili radi še poslušali. Kar je dalo njegovim govorom poseben čar, je ljubezen, s katero govori o predmetu. Videlo se je iz izvajani, da je ves prežet od želje, dragi svoj narod rešiti iz krempljev trinoga alkohola in ga videti srečnega. To pa bo le, če bo postal trezen. Zato v boj proti alkoholu!

IZ KAMNISKEGA OKRAJA.

(Nesklepčen občni zbor.)

Na vernih duš dan popoldan bi se moral vršiti glavni občni zbor kamniškega prosvetnega okrožja. Bil je razglašen v predznanji Domoljubovi društvi. Razen tega je pa dobilo še vsako društvo pismeno vabilo. A vršiti se ni mogel, ker so bili navzoči zastopniki samo 4 — recí štirih — društev

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 16,

In sicer: Brdo, Groblje, Nevlje in Sela. Homski zastopnik je bil že na potu, a se je moral vrniti nenadoma poklican. Povabljenih je bilo 18 društev, za sklepčnost je treba polovico, a navzočih je bilo samo ena četrtina upravičenih odposlancev. Pač viden znak brezbriznosti in zaspasnosti društvenih odborov. Da bi se iz vsakega kraja niti en moški ali ena ženska ne mogla toliko odtrgati, da bi prišla k zborovanju, ni verjetno. Pač ni smisla ne za napredek in ne za lepo skupnost. Zalostno in škoda je zato, ker živimo v takih časih, ko bi morala vsa društva delati s podvojeno silo in ne samo na odru! Slovenski narod je v nevarnosti, da ga pohodijo surovost tako ogabno velika, nezmernost v vseh plasteh našega ljudstva — društva pa malomarna, odborniki komedi! Nikar! Zdramate se k živahnemu delu in zglednemu medsebojnemu tekmovanju!

VRHNIKA.

(Za nove zvonove.)

Sv. Trojica bo venderle dobila enkrat nove zvonove. Prvo zbirko so napravili Brežki fantje in dekleta v nedeljo dne 9. t. m. z uprizoritvijo »Divjega lovca« v Rokodelskem domu. Predstava je vrlo dobro uspela v gmotnem oziru in tudi v ponos igralcem, ki so večinoma prvič nastopili na odru. Zbirka za zvonove se bo nadaljevala potom odbora, ki je v ta namen sestavljen. Ne samo breški fantje in dekleta, temveč tudi gospodarji in gospodinjice ter vsa okolica, dvignite se in delajte, da Vijelna gora — Sv. Trojica dobi kmalu nove brežeste zvonove!

IZ KRESNIC.

(Razno.)

Lesni trgovci so kupili znani obsežni in dobro zaraščeni hrib Burgorjev pod Jančem. Da bodo mogli voziti les na železnico, naredili so lepo pot, čez eno uro čaleč, skozi Jevnico. Les bodo vozili po ti poti na posebni železniški tir, ki bo izpeljan med postajami Laze—Kresnice. Za les so šteli precej milijonov in ga bodo izvažali bače na Francosko. Je večinska bukev. — Dne 7. t. m. zjutaj je pogorela hiša Martinu Godec po domače Antor iz Kresniških Poljan in sosednja hiša, Bizjakova koč. Sreča, da ni bilo burje, ker bi lahko pogorelo polovico vasi.

GLOBODOL.

(Razno.)

V noči od 5. do 6. novembra je razsajal požar na Rdečem kolu. Na pomoč je šla tudi naša požarna bramba, ki je prav uspešno delovala, dekler je bilo kaj vode. V Globodolu imamo ramerč gasilno društvo, ki se prav lepo razvija. Pred dvema leti smo kupili novo brigadnico. — Če bo šlo po sreči bomo začeli v par letih s zidanjem nove šole, s čimer bo zelo ustrezno vsem in posebno otrokom. — Po posredovanju bivšega g. ministra dr. Kulovca se bo gradila cesta iz Globodola v Mirnopeč, za kar mu bomo zelo hvaležni.

JEZICA PRI LJUBLJANI.

(Kmetijska podružnica.)

Bivši odbor Kmetijske podružnice, ki kljub nezaupnici, ki jo je dobil marca, ni imel toliko srca, da bi bil že tedaj odstopil, še vedno noče prenesti poslova novemu odboru. Ne homo se prepirali s ljudmi, katerih zadnje upanje je — Zerjav. Povezo Vam, da hote dajali še temeljit obracun o vašem zgosposodarjenju v podružnici. Vsa javnost naj pa ve, da bivši odbor Kmetijske podružnice na Jezici, ki ga vodi znepristranski tajnik dr. Zibert in mu asistira Kregar, od 19. oktobra t. l. nima več pravice razpolagati niti z vinarjem podružnične imovine. Novi odbor je bil pravilno izvoljen in bo že znal ukrotiti Zerjavove peteline. Razume se, da Kregar in Zibert vsak dan lahko skličeta pri vsakem konfinu od ljubljanskega muzeja do Dunaja tako zobeke zboroc, kakor je bil pri »Ruskem carju« in izključitac vse člane. Kdo bo pa končno vlekel sta kratkoc, ni težko uganiti.

NAŠIM RODBINAM priporočamo našo domačo Kolinsko cikorijo, izvirni pridatek za kavo.

BEGUNJE, GORENJSKO.

(Volitev v Kmetijsko podružnico.)

Dne 2. novembra se je vršil občni zbor, na katerem naj bi se izvolil nov podružnični odbor in dva delegata za Ljubljano. Na prvi pogled so opazili samostojni, da so v manjšini, zato so iskali kako pretezo, da bi se na lepši način izognili porazu. Prilika se jim je kmalu ponudila. Med branjem imenika članov je takoj bivši predsednik podružnice ugovarjal proti temu, da bi imel volivno pravico g. Anton Apih ml., ki je prevzel posestvo letos v marcu po svojem očetu, ki nosi tudi ime Anton, češ da se ni priglasil pri njem kot predsedniku. Pri glasovanju je ta predlog propadel. Ko se je čitalo ime Ivan Janc, ki je umrl v aprilu 1924, so je oglašil njegov sin Franc, ki je postal posestnik šele po očetovi smrti. Nekei član, pristaš SLS je ugovarjal. Zdaj se je pa vzdignil s samostojne strani vihar ogorenja, da je ta protest nekavalirski. Parizejstvo! Proti Antonu Apih se je smelo protestirati, ker je pri SLS in mirno se je debatiralo in potem glasovalo. Kajpada pri naših demokracijah ima vsak samostojno več pravice kot drugi. Med protesti so samostojni člani zapustili dvorano, nato je še predsednik odstopil, nakar je g. Pohar vodil volitve. Izvoljeni so bili v odbor sami pristaši SLS; istotako delegata za skupščino v Ljubljani. Doselej so veliko let neomejeno gospodarili v podružnici nasprotniki.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Poziv obredljivcu.)

Ker se slavnic dopisnik v »Kmetijskem listu« vrljub ponovnim pozivom ne podpiše, je znamenje, da sam ne verjame kar piše. In takemu ojanaku, ki so boji javnosti izdati svoje ime, ne bom odgovoril toliko časa, dekler ne pride na dan s svojim pravim imenom. Kovačič Anton, kaplan.

IG PRI LJUBLJANI.

(Novi g. župnik.)

Pretekli teden v četrtek 23. okt. smo dobili novega g. župnika Janeza Klemenciča. Fara mu je pripravila lep sprejem v znak veselja, da je po 4 mesecih naša fara zopet dobila svojega župnika. Pri sprejemu so pozdravili g. župnika; v imenu fare gosp. župni upravitelj Rovtar, za občino gosp. župan, za šolo g. šolski voditelj. Pozdravili so ga nato zastopniki žendarmrije, finančne straže in požarne brambe. Za uradni pozdravi so ga pozdravili Orli, Orlice in nazadnje je heloobležena deklica prav lepo deklamirala v pozdrav novemu župniku. Vsi so mu želeli sreče in blagoslova pri njegovem važnem delu v naši fari.

V soboto zvečer je moški zbor zapel pred župniščem podoknico g. župniku. — V nedeljo 26. okt. pa je ob 10. uri novi gosp. župnik daroval slovesno sv. mašo. Cerkevni govor je imel g. kanonik dr. Klinar iz Ljubljane, ki je v prelepih besedah opisal lepo pa težavno službo katol. župnika.

Mi želimo našemu novemu g. župniku pri vsem njegovem delu in trudu v naši fari vso srečo in obilo blagoslova!

V ponedeljek je odšel od nas g. kaplan Rovtar na novo faro St. Jernej na Dolenjskem. Moški zbor mu je v slovo pri podoknici zapel tri pesmi, nato pa je bil poslovitni večer fantov od g. Rovtarja. Ohranili ga bomo v lepem spominu in v zahvalo za njegovo delo in trpljenje mu hočemo ostati zvesti prijatelji. Na novi fari daj Bog obilo sreče! Z Bogom!

DOL PRI LJUBLJANI.

(Odkritje spominske plošče.)

V nedeljo 26. okt. je bila pri nas slovesnost odkritja spominske plošče za padle v svetovni vojski.

Spominek — granitna plošča z imeni padlih junakov faranov doljskih — izredno ugaja. Je prav okusno izdelana po obliki in okraskih ter hvali svojega mojstra kamnoseka Vodnika v Ljubljani in našega domačina.

Vzidana je na očitnem kraju nad glavnim vhodom v cerkev, že oddaleč vidna. Tu bo prihodnjim rodovom pripovedovala o grozotah svetovnega klanja.

Cerkveno opravilo in navdušen govor pred cerkvijo je imel nekdanji vojni kurat katehet Bonac. Za njim je g. Mihevc iz Ljubljane prav primerno pozival k skupnemu delu in medsebojni ljubezni o nasprotju s tistimi, ki hočejo čut solidarnosti vcepiti s orožjem. Vmes so bile dve deklaracije in par pesmi-žalostink, proizvajanih od domačega moškega zbora.

Pri zadnjem obč. zboru kmet. podružnice 19. okt. je bila soglasno izvoljena lista Slov. ljudske stranke, brez protikandidatov. Če še pristavimo, da se v našo farno cerkev pravkar upeljuje električna luč, ki bo v prihodnje razsvetljevala naš božji hram, smo omenili vse, kar je pomembno vredno.

PARA OB KOLPI.

(Izobraževalno delo.)

Pretekli teden se je vršil občni zbor Kat. pravečnega društva v Fari. Izvoljen je bil s malo izjemo stari odbor. Društvo zelo napreduje in šteje že okrog 110 članov. Vendar se društvo ne more dodobra razviti, ker nimamo dvorane. Naloga sedanjega novega odbora naj bo v prvi vrsti ta, da se pobriga za kako društveno sobo, kjer naj bi se vršila predavanja, seje in kjer naj bi bila tudi štalnica. Obenem pa seveda naj skrbi in dela na to, da se zgradi dom, za katerega vlada veliko zanimanje. Prostora za to je dovolj, delovnih moči je tudi na razpolago, le krepke volje je treba in vztrajnosti. Prosta je tudi na kmetih, ki imajo v vrzati bo v Fari dem. ki bi bil lahko s ponosom drugim v zgled. Knjižnica obsega že precejšnje število lepih knjig. Zelimo, da ljudstvo kolikor mogoče obilno pohaja v knjižnici sedaj, ko so poljski pridelki že pospravljeni. Pobitih je treba tudi s pripravljanjem za igro, ker Božič bo že kmalu tu.

Ponovno trasiranje proge Koševje—Brod—Moravice je že končano. Upamo, da jo bodo začeli tudi graditi. — Cipkarski tečaj se je zopet otvoril in sicer v Potoku. — Naši fantje in motje so poročili že odšli s doma. Mnogo jih je odšlo na Francosko, drugi pa na Hrvaško. Če bi se gradila železnica, ne bi jim bilo treba iskati v tujini kruha.

Ako pijete »BUDDHA« čaj, zvišate že na zemlji raj!

Zahvala. Ob smrti naše ljube matere, gospe

MARIJE JERAJ

se vsem za vse izkazano sožalje in obilno udeležbo v žalnem izpovedu iskreno zahvaljujemo. — Posebno zahvalo smo dolžni pred. duhovščini, velenjenemu učitelstvu, dobrim sosedom za njihovo postrežljivost, donacijam dekletom in fantom za ubrano petje. Vsem za vse naša najlepša zahvala! Gorje nad Bledom, dne 6. nov. 1924.

Učiteljica JERAJEVA, SESTRI in BRAT.

ČREVA!

Imam v zalogi vseli vrst čreva po najnižjih različnih cenah. PRVO DOMACE podjetje v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem.

Franc Zupan — črevar
LJUBLJANA — MESTNA KLAVNICA.

ŠKODLJIVCE na sadnem drevju morate zatirati posebno jeseni in spomladi. Zato je najboljši:

»ARBORIN«

ki ga razpošilia »CHEMOTECNA« d. z. o. z. LJUBLJANA, Mestni trg št. 10. — Tam dobite tudi CEPILNI VOSEK in RAZKUZEVALNA SREDSTVA za živali, hleve itd. 6255

Mirska posejalnica 1.2.20.2.

Ljubljana, Kraja Petra trg 5

obrestuje hranilne vloge po 8%.

Večje in stalne vloge po dogovoru napoveduje. Jamstvo za vloge znaša čez Din 1,000.000.—. Popolnoma varno naložen denar!

GOSPODAR

Kmetijsko posvetovanje.

(Dalje.)

Pospeševanje kmetijskega pouka je obravnaval kmet svetnik v pok. Viljem Rohrmann. Kmetijski pouk se vrši na različne načine, in sicer deloma po deželi za praktične kmetovalce, deloma v raznih kmetijskih šolah za kmeto mladino, deloma posredno za izobrazbo tistih stanov, ki so v tesni zvezi s kmetovalci.

Predavanja za kmetovalce se najuspešnejše vršijo ob nedeljah in praznikih in še to predvsem v zimskem času, ko ljudje niso izmučeni po celotedenskem napornem delu na polju. Večji uspeh imajo eno do štiri-dnevni tečaji, ki obravnavajo eno ali več kmetijskih panog in ki se po možnosti nanašajo na praktične objekte v dotičnem kraju. Za napredek kmetijstva veliko pripomorejo tudi kmetijske razstave in poučni izleti. Najbolj nazorno pa predočujejo uspeh uporabe raznih sredstev in strojev poskusi po deželi, na primer gnojilni poizkusi z umetnimi gnojili, poizkusi s semenjem in s stroji, krmilni poizkusi s tečnimi krmili, poizkusi s sredstvi za zatiranje rastlinskih in živalskih škodljivcev itd.

Kmetijsko šolstvo za mladino moramo še bolj izpopolniti in organizirati, da dobi čim večje število mladih kmetijskih gospodarjev potrebno izobrazbo na Gorenjskem in v Prekmurju. Potrebujemo pa tudi mlekarško šolo, da v nji vzgojimo potreben naraščaj za naše mlekarne in mlekarke za druge. Razen tega moramo tudi tistim slojem nuditi primerno izobrazbo v kmetijstvu, ki živijo med kmeti in jim lahko postanejo dobri svetovalci v gospodarskih vprašanjih; to so učitelji in duhovniki. Za nje treba skrbeti, da dobe kmetijski pouk na učiteljskih in temeljitejši obliki in v semeniških. Uvesti je tudi počinistične tečaje za pouk v kmetijstvu za učitelje in v gospodinjstvu za učiteljice. Potrebna je tudi ustanovitev seminarja za vzgojo gospodinjskih učiteljic na gospodinjski šoli v Marijanišču.

III. Kakšne so posledice.

Današnje gospodarske razmere in potrebe našega kmetovalca so deloma drugačne nego so bile pred ne baš davnim časom. Danes ne zadostuje, da pridela dovolj za preživljanje družine. Razen živeča potrebuje tudi denarja, in sicer mnogo denarja. Kje naj da dobi? Edini vir je izkupiček iz pridelkov. Le sem spada tudi sadni pridelok. Toda ta pridelok vobče premalo vrže, ker je v veliki množini nesposoben za kupčijo.

Ob dobrih sadnih letinah je sicer povsod mnogo, ponekodi celo preveč sadja, tako da se uničuje, ker ga je težko spraviti v prid. Toda kakšnega sadja je največ? Slabega, nestanovitnega, ki ni za kupčijo. Namiznega, trpežnega, zimskega sadja, ki bi kaj vrglo, je pa premalo. Zlasti pogrebaajo sadni trgovci enotnega, sortiranega

sadja. Težko je spraviti skupaj večje množine iste sorte dobrih zimskih jabolok. Pa še tisto malo, kar je dobrega za kupčijo, je izvečine slabo spravljeno in nerazbrano. Povsod tista znana otrčena mešanica najrazličnejših sort, ki se komaj proda za mošt ali kvečjemu kot namizno sadje najslabše kakovosti, ki se odpravlja brez pakovanja, násipano kar golo v vagonu (>ala rinfusa<). Kakoršno je pa blago, take so tudi cene. Mnogo drevja, mnogo sadja — toda malo denarja. Take so posledice dosedanjega nesmotrenega pospeševanja in širjenja sadjarstva — pospeševanja brez ozira na razmere novejši dobe in na sedanje potrebe našega kmetijskega gospodarstva.

To širjenje sadjarstva tjavendan ima pa še druge zle posledice, ki vplivajo, da se že sam na sebi slab pridelok še poslabša in da se ta kmetijska panoga marsikje omalovažuje bolj nego katerakoli druga. Ker so dohodki razmeroma premajhni in neredni, se malokje v gospodarstvu upoštevajo. Zato se sadjarstvo splošno zanemarja, ali vsaj prepovršno goji. Vse oskrbovanje, kolikor ga je sploh, je bolj slučajno in prisiljeno, zlasti kar se tiče gnojenja in zatiranja škodljivcev in bolezni.

Saj pa tudi ni čudno. Kakor manjka neke enotnosti in reda v naših sadovnjakih glede izbire sadnih plemen in sort, enotnosti in reda v zasajanju, tako manjka enotnosti in rasti, v razvoju, v dozorevanju, v rodovitnosti sadnega drevja in prav zato manjka prepotrebnega enotnega zanimanja in smotrenosti pri vseh sadjarskih opravilih od rane pomladi do pozne jeseni. Mešanica sadnih plemen in še večja zmeda v sortah, zlasti pri našem najvažnejšem sadnem plemenu — pri jabolkih, silno neugodno vpliva slednjič tudi na spravljaje in gospodarsko izkoriščanje sadja. Ta zmeda je kriva, da se vse vprek, rano in pozno, dobro in slabo na enak način spravlja in na enak način uničuje. Kaj nam koristijo tolike množine poletnih in jesenskih sort, ki dajo sicer kolikor toliko opraviti skozi celo poletje, od njih pa nimamo nikakega znatnega dohodka! Porabili jih moramo doma, ali pa celo propadejo.

V vsaki drugi kmetijski panogi se kmetovalec ravna pri izbiri semena in pri setvi po gotovih preizkušanih pravilih in se drži nekega priznanega reda, samo v sadjarstvu še nismo tako daleč, da bi uvideli, kako potrebna je baš tu smotrena izbira sort, ki je glavni temelj umnega in dobičkanosnega sadjarstva.

Poraba bolnega in nagnilega krompirja.

Splošno je znano, da ne smemo spravljati slabega krompirja skupaj z zdravim, ker ga slednji pokvari. Najprej ga moramo odbrati. Ta odbrana se naj vrši že pri izkopavanju, ko še najlažje ločimo ves bolni,

nagnili, obgrizeni in ranjeni krompir ter ga po možnosti čimprej porabimo. Navadno pustimo zdrav krompir nekaj časa na prostem, da se osuši, preden ga spravimo čez zimo v shrambo oziroma v jame, da nam ne pomrzne. Preden pa izvedemo to delo, ga še enkrat odberemo, da ne pride kak bolni gomolj med zdrave, ki bi jih okužil.

Pomisliti je treba, kako najboljše izkoristimo slab krompir. Če ga imamo malo množino, potem ga kratkomalo pokrmimo. Vendar moramo biti pri krmljenju previdni, da ne povzroči pri živalih kake bolezni. Najboljše ga je pripraviti v brzoparilniku, pri čemur se uničijo vse škodljive glivice, plesni in druge bolezenske klice. Da postane tak krompir bolj užiten, ga pri parjenju osolimo in mu dodamo še nekaj drugih krmil. Pokladati ga je skupno z rezanico, plevami ali zrezano deteljo. Če imamo kaj pokvarjenega, plesnivega ali zatohlega žita, ga pripravimo skupaj s krompirjem. Tako dobimo izvrstno krmo za živino, ki jo hočemo opitati, predvsem za prašiče, pa tudi za krave in vole. Molznim in brejim kravam pa take piče ne pokladajmo, ker bi jim lahko škodovala.

Če pa imamo toliko slabega krompirja, da ga ne moremo pokrmiti v kratkem času, potem si ga ohranimo užitnega samo z okisanjem. Ves slabi krompir, zmrzli, nagnili, obgrizeni ali poškodovani se najprej temeljito opere in odstranijo vsi več ali manj gnili deli. Na to se vloži surov v plasteh v cementno jamo za okisanje ter dobro zmečka s kakimi lopatami ali lesenimi bati. Na vsako plast se potrosi soli tako, da pride na 100 kg krompirja 1 kg soli. Tako se napolni jama do vrha z zmečkanim krompirjem. Po vrhu se naloži ped visoka plast plev ali rezance in ta se pokrije z zemljo pol metra visoko in po možnosti tudi obteži s kamenjem. Tako okisan krompir se drži celo leto in nam da v surovem stanju prav dobro krmo za živino, ki ga rada žre. Na kmetijah, kjer nimajo toliko slabega krompirja, da bi ga okisali v jamah, to lahko napravijo v kadeh ali sodih na sličan način kakor se okisa zelje ali repa. Vendar je treba povdarjati, da se tudi tukaj mora krompir temeljito mečkati in stisniti.

Glavna redilna hrana v krompirju je škrob, ki se nahaja v gomolju v obliki zrnca. Ob začetku gnilobe ostanejo ta zrnca še nepoškodovana; če pa krompir pripravimo v brzoparilniku, postanejo lažje prebavna. Prednost parenja za prebavnost hrane obstojajo v tem, da se škrobna zrnca navzamejo vlage, se napihnejo in deloma spremenijo v sladkor, dočim se škodljivi trosi gnilobe in drugih bolezni uničijo. Parenje v brzoparilniku je bolj priporočljivo nego kuhanje v odprtih kotlih, ker v teh izgubimo iz krompirja več redilnih snovi. Glavno načelo pa moramo vedno upoštevati: Ne krmimo nikdar pokvarjenega krompirja surovega, če ni okisan!

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 11. t. m. V Curihu notira dinar 7.50 centimov. 1 lira stane Din 2.99, 1 francoski frank Din 3.63, 1 švi-

carski frank Din 13.35, 1 češka krona Din 2.07, 1 zlata marka Din 16.40, 1 dolar 69 Din, 1 funt šterling Din 318. Za 1 dinar dobimo 1025 avstrijskih kron ali 1160 mažarskih kron.

CENE.

g Tržišče z žitom. Promet z žitom je bil v minulem tednu slab, ker primanjkuje denarja. Izvoz je izostal posebno pri turščici, posebno ker se je pojavila cenejša ameriška koruza, ki pritiska na evropske cene. Vsled tega je cena koruzi pri nas padla. Za pšenico se malo povprašuje. Bela moka se izvažava v malih količinah v Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo. Beli fižol gre največ v Italijo, toda je tudi padel v ceni, ker ima inozemstvo nizke cene.

g Ljubljanska blagovna borza. Cene notirajo za blago postavljeno v Ljubljano: Pšenica domača Din 390, bačka Din 435, koruza Din 335, oves bački Din 340, laneno seme Din 675, pšenična moka 625 dinarjev, otrobi Din 215, fižol ribničan Din 440, franko Postojna Din 545, prepeličar Din 450, Postojna Din 580, mandalon Din 400, Postojna Din 500, rujavi Din 410, orehi Din 725.

g Cena ameriški masti. V zadnjih dneh je cena ameriški masti znatno padla, in sicer pri odjemu najmanj 2500 kg, pri velikih sodih 41.20 dolarjev ali 28.84 dinarjev, mali sod dol. 41.45 ali Din 29.02, zaboji s 25 kg z zavitki po pol kg dolarjev 41.90 ali Din 29.33. Te cene so že danes ugodnejše nego domača mast.

g Tržišče jajc. Povprečna nakupna cena jajc v državi se vrti okrog 2 Din. Na ljubljanskem trgu stane komad 2.25 Din. Na dunajškem trgu so cene nekoliko poskočile in se plačajo: jugoslovansko in rumensko blago 2400 aK, rusko in mažarsko blago po 2250 aK. Berlin plača rusko blago po 12.5—13 pfenigov komad.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem. 5. t. m. Priznana je bilo: 394 konj, 19 žrebet, 127 volov, 135 krav, 27 telet in 346 prašičev. Cene so bile za kg žive teže: Voli prvovrstni Din 14; voli rejeni Din 13—13.50; voli za vprego Din 11—13; buše Din 9 do 11; krave rejene Din 12.50; krave klobasarice Din 7.50—9; teleta Din 16—17.50; en par dobrih konj je stal do Din 20.000. — Prašiči 6—8 tednov stari 250—300 Din komad. — Kupčija je bila precej živahna. Nekaj se je prodalo tudi za izvoz v Italijo. Cene so ostale v glavnem nespremenjene, le deloma so nekoliko poskočile.

g Prašičji sejem v Mariboru. (7. t. m.) Doгон je znašal 410 svinj in 2 kozi. Povprečne cene so bile: Prašiči 5—6 tednov stari Din 62.50—125, 7—9 tednov Din 150 do 225, 3—4 mesce stari Din 300—400, 5 do 7 mesecev stari Din 700—750, 8—10 mesecev stari Din 857—1125, 1 leto stari 1750 do 2500 dinarjev. Mesne cene so bile za 1 kg: žive teže Din 15—17.50, mrtve teže Din 21.25—25. Koze Din 150—200. Kupčija je bila bolj slaba in se je prodalo le 201 komadov.

g Nakup plemenske živine v inozemstvu. Kmetijsko ministrstvo se je odločilo nakupiti nekaj plemenske živine v inozemstvu. Za nakup bikov simodolcev in

montafoncev je že odposlalo posebno komisijo v Švico, ki bo v kratkem izvedla nakup plemenjakov tudi za Slovenijo. Razven tega je to ministrstvo tudi dovolilo kredit 3 milijonov dinarjev za nakup plemenskih žrebcev na Francoskem.

g Koliko znaša mrtva vaga? Mrtva ali mesna vaga je teža živali po zakolu brez odpadkov (glava, koža, drob, noge do kolena). Mrtva teža znaša: 1. pri dorastlem govedu: mršava živina 42—46 odst. žive teže, srednje debela živina 47—52 odst. opitana živina 53—60 odst., na mast opitane živali čez 60 odst. žive teže; 2. pri teletih in jančkih 55—66 odst. žive teže; 3. pri prašičih 70, 75—80 odstotkov žive teže.

g Pazite pri krmiljenju s svežim senom in otavo! Sveže seno ali otava se mora prej »uležati«, preden jo začnemo krmiti. Pri tem »uležanju« se seno in otava s pomočjo bakterijev nekako pretvarja, prekuha, ob kateri priliki zginejo razne škodljive snovi iz njega v obliki plinov ali pa se okisajo. Ta doba traja 4 do 6 tednov. Sveže seno in otava provzročajo hitrejšo utripanje srca, zvišujejo telesno toploto, dajo povod za koliko in zvrženje. Vsled tega ne smemo pred 4 do 6 tedni krmiti svežega sena in osušene otave.

RAZNO.

g Sadna razstava v Šmartnem pod Šmarno goro v soboto na vseh svetih dan je bila v tej jeseni zadnja — in sicer enajsta prireditev te vrste v Sloveniji. Priredila jo je tukajšnja podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva, ki šteje že 40 članov. Šmarski in okoliški sadjarji so pokazali s to sicer bolj skromno, a zato nič manj poučno razstavo, da so se začeli zanimati za sadjarstvo in da so pripravljeno kreniti na nova pota umne sadjereje. Zaradi poznega letnega časa je bilo na razstavi največ poznih jesenskih in zimskih jabolk, in prav malo hrušek. Kakor povsod, so prevladovali tudi tukaj najrazličnejše, razmeroma dobre, a tudi nekatere slabe domače sorte. Znanih pomoloških sort je bilo bolj malo. Izmed teh so se odlikovale landsberška reneta, kanadka, kosmači, pogačarji in še nekatere druge. Razstave se je tudi udeležilo okrog 70 razstavljavcev skoro iz vseh vasi šmartnske župnije. Vas Rašica, ki ima najugodnejšo lego za sadjarstvo, je bila častno zastopana. Razstavo so uredili odborniki sadjarske podružnice, izmed katerih so se najbolj trudili njen predsednik g. F. Erjavec, odbornik g. Nik. Lampič in učiteljica gdna Novakova. V izdatno pomoč sta jim bila odbornika izobraževalnega društva gg. Ivan Kosmač in St. Rotar. Navodila za ureditev razstave je dal g. višji klet. nadzornik Gombač, ki je tudi določil imena najvažnejših razstavljenih sort. Od 3.—4. popoldne je predaval sadj. nadzornik M. Humek. Predavanje se je nanašalo na krajevne sadjarske razmere. Ker imajo ti krajci v bližini velik sadni trg (Ljubljano), bi kazalo gojiti razen zimskega sadja tudi razno poletno sadje, ki se na ljubljanskem trgu vedno lahko proda. Zato se naj vpeleje rane črešnje, slive, marelice, žlahtne poletne in jesenske hruške in poletna jabolka. Za pridelovanje zimskih jabolk naj se odločijo le bolj zunanje, slabše lege.

Zbrati pa je treba brez odloga 3, 4 primerne sorte, ki v teh legah dobro uspevajo. Kdor hoče, da bo imel v doglednem času od sadjarstva kaj več dohodkov nego jih ima sedaj, se bo oklenil sadjarske podružnice in se ravnal po načelih, ki jih je razvil predavatelj.

g Kmetijski poučni tečaj. Kmetijska družba prične v kratkem prirejati dva- do tridnevne tečaje, ki se imajo vršiti zunaj po deželi na sedežu kmetijskih podružnic. Prednost bodo imele tiste podružnice, ki se prej oglasijo in ki nudijo vse potrebne pogoje za take tečaje. Na sporedu teh poučnih tečajev bo sledeča učna tvarina: gnojenje z domačimi in umetnimi gnojili, pridelovanje krme na njivah in obdelovanja travnikov, pridelovanje in odbiranje semen, zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev, pospeševanje kravjereje in mlekarstva, zadržna organizacija živinoreje, pašništvo, zimsko krmiljenje in strežba živini, izboljšanje hlevov in svinjakov, konjereja itd. Sadjarski in vinarski tečaji se bodo vršili v sporazumu z organizacijami.

Podružnice se vabijo, da tudi same izrazijo svoje želje glede učne snovi kakor tudi glede časa, v katerem naj se priredijo ti tečaji. Pouk na tečajih bo trajal dopoldne in popoldne in se bo izpopolnjeval deloma z vprašanji in odgovori od strani udeležencev in predavateljev, deloma s praktičnim razkazovanjem vsega, kar bo v danih razmerah mogoče.

g Potovalna kmetijska šola. Da preizkuša možnost sistema potovalnih kmetijskih šol po zgledu Danske, je kmetijsko ministrstvo tudi pri nas osnovalo tako šolo, ki dovršuje 6. novembra t. l. svoj četrti tečaj v Brankovini. Ker je dosedaj ta šola pokazala ugoden uspeh, bo nadaljevala s svojim delom in ministrstvo se bavi z načrtom, kako ustanoviti take potovalne šole po vseh onih pokrajinah države, kjer se občuti potreba gospodarske izobrazbe.

V kritje stroškov za te kmetijske tečaje je bivši minister dr. Kulovec dodelil državno podporo v znesku 60.000 Din.

Podružnica pa, ki želi tak tečaj, mora izpolniti sledeče pogoje, predvsem pa zagotoviti: 1. Zadostno število udeležencev izmed odraslih kmetijskih mladeničev in samostojnih kmetovalcev, ki se morajo zavarovati, da bodo tečaj redno obiskovali. Udeležnikom se imajo izdati ob sklepu tudi potrdila o rednem obisku tečaja. 2. Pripraven učni prostor. 3. Potrebna prosto prenočišča za dve učni osebi, in 4. prost dovoz in odvoz predavateljev na bližnjo železniško postajo. Kmetijske podružnice, ki žele pod temi pogoji prirejati kmetijske tečaje, naj to čimprej naznanijo Kmetijski družbi v Ljubljani. Število udeležencev, ki se mora zagotoviti, ima znašati najmanj 20 oseb.

SAMOSTOJNA GOSPODINJA

obenen kuharica za večje kmetijsko gospodarstvo na deželi, se SPREJME v stalno službo. Pogoji samostojnost, poštenost, pridnost, varčnost. Nastop takoj ali pozneje. Plača po dogovoru. Prosti se samo za popolnoma pogojem odgovarjalno ponudbo. — Naslov v upravi pod številko 6948.

Preklic. JERA ŠKRABA in JERA JAN. KOVIČ preklicujeva, da sta brez potrebe obrekovali Frane Jevca in v premalo razsodnosti poslali policijo, kar je brez pomena.

GOSPODINJA

RAZUM IN PAMET.

Delo razuma se pravzaprav začne šele z razvojem govora. Otrok sicer tudi že prej razume, saj spozna očeta, mater, pokaže to ali ono reč, ako ga mati vpraša po njej. Ko pa začne govoriti, pa venomer sipljejo mala usteca vprašanje na vprašanje: zakaj? kje? kako? Tem vprašanjem se ne sme mati izogibati s svojimi odgovori, niti ne sme postati nepotrpežljiva. Tudi tu jo še čaka važna vzgojna dolžnost. Ta otroška vedoželjnost je za mater nova šola in moralni nagon za vestno sodelovanje, za otroka pa prva šola za razvoj njegovega mišljenja. Tu ni merodajna množina nove snovi, ki naj jo otrok spozna, — mnogi starši vidijo baš v tem napredek otrokovega razumevanja — mnogo važnejša je vaja v primerjanju, razločevanju in presojanju. To vse pa se vrši v prostem razgovorjanju, naravno in enostavno in nikakor ne v obliki pouka. Mati naj skrbi da otrok spozna reči in dejanja v svoji okolici z lastnim opazovanjem, ki mu ga izpopolni mati, da mu je vse jasno in razumljivo. Prehitro hlastanje od ene stvari do druge pa ne pripelje otroka do pravega razumevanja, nego mu pojme zmeša. Otrok naj pripoveduje, kaj je videl, slišal in doživel, mati pa mu pomaga s primernimi vprašanji. Skušaj naj njegovo pazljivost obdržati pri eni stvari toliko časa, da jo je do dobra spoznal. S tem goji tudi že njegovo voljo. Saj se mora otrok boriti proti naravni lenobi in proti skakajoči domišljiji; torej se prav zelo že vadi v samozalaji. Tako je na obeh straneh treba premagovanja in potrpežljivost. — Na noben način pa pri tem delu ne sme mati prehitovati in učiti otroka stvari, ki ne spadajo k njegovemu razvoju; s tem bi mu privzgojila neko starikavost kljub njegovim mladim letom. — Iz raznih otrokovih vprašanj spozna mati tudi smer otrokovega duševnega razvoja. Kmalu uvidi, ali je mehak in čustven, ali bolj trd in razumen; prav kmalu razbere tudi duševno moč in zmoglost, ki prevladuje v njem. Vsaka enostranost se mora tudi v tem oziru izravnati. Ako opazi mati kljub skrbni vzgoji razne nedostatke na otroku, rajz izbere primerne povesti in navaja lepe zglede, ki morejo preokreniti nepravilni potek razvoja. Da se privadi otrok pravilno misliti, je treba, da ne presoja površno, kaj delajo drugi; zabraniti mu je treba vsakršno pretiravanje in se s primernimi vprašanji prepričati o pravilnosti njegovih trditvev. Tako se uči pravilno misliti in pravilno ter dobrohotno presojeti.

Otrokov duh išče resnico. Pri tej težnji gre od resničnih stvari, se dviga počasi izmed čutnega sveta in se bliža počasi k spoznanju zadnjega vzroka in namena vseh stvari. Na poti takega razmišljanja in razumevanja pride otrokova pamet do spoznanja, da mora biti nad vsem stvarstvom tudi še Bog. Pamet je duševno oko, ki gleda najvišje. Kakor vsa zemeljska telesa

težijo k osrečju zemlje, tako teži človeška duša k središču najvišje lepote in popolnosti k Bogu.

HIGIJENA POSTELJ.

Na postelj bolnikovo ne sedi nikdo, tudi drug bolnik ne, ker bo vsak le še bolj bolan od tega. Veliko zlo so postelje, v katerih spe kar vsi vprek, starši otroci. Naravnost neumno je, da spi zakonski poleg bolnega zakonskega in pi je vase bolezni. Za dekleta naj bi bila postelja svetišče, potem bi ne bilo tudi na kmetih toliko grdih bolezni. Postelja za mlade ljudi ne sme biti premehka, odeja ne pretopla. Za bolehe otroke in mladino je posebno dobra praprotna stelja, ker vleče bolezni nase. Pernate blazine niso primerne za glavo, še manj pa za ležanje na njih, tudi za pokrivanje ne veljajo pri mladih ljudeh. Zima in morska trava ali pleve so najbolj zdrave, če je že koruzno ličje «pregmain».

Na otročje posteljice se gleda na kmetih vse premalo; pač obesijo na solnce še kake zmočene plenice in povoje, ne pa vselej mokro posteljnino, ki smrdi potem in gnije in je taka postelja vzrok mnogih bolezni in hiranja. Plenice in povoji se morajo vselej oprati, ne pa zavijati ubogega otroka v posušeni smrad. Posteljico treba redno zračiti, dobro presušiti in večkrat premeniti s svežim nabasom. Tudi koš, vozček ali zibel — kar je že — je treba redno pregledati in umiti. Ker moči otrok posteljo, privabi hudi duh stenice in bolhe, ubogi otrok je razjeden od lastne vode, sit duha nesnage, popikan od mrčesa. Pa tožijo matere, da otrok «ne rata». Pik mrčesa je za ačnega otroka huda nadlega. Zdravniki so doznali, da dobi otrok vsled mrčesa lahko jetiko in druge bolezni, ki jih prenaša mrčes od človeka na človeka. Snaga je za otroka skoraj več kakor hrana. Pa tudi treba ni, da onečedi otrok svojo posteljico. Zgodaj ga je treba naučiti snage; potem ni večnih sitnosti. S četrtrim mesecem postavljajo matere male že na posodo in kmalu se privadijo, da so čedni. «Ni časa.» se izgovarjajo matere, ki imajo res dosti dela; ali pomisliti je treba, ljuba gospodinja, da kar zamudiš časa iz prva, se ti pozneje bogato poplača. Konec prihodnjč.

VRT.

Kako se ohrani zelena, koleraba mehka, sveža in okusna, do pozne spomladi? Na vrtni gredici, blizu hiše, koder se pozimi s snega lahko napravi dohod, se odloči prostor primeren množini kolerabe, ki je namenjena, da prezimi in ostane mehka in sveža do pozne spomladi. Koleraba ne sme biti prestara in tudi ne predebela. Prestara je lesena in trda. Predebela pa rada segnija. Lansko leto sem imela v aprilu še štiri popolnoma svežo in mehko ko-

lerabo, ki sem jo spravila na sledeči način: Na določenem prostoru se lopati tako, da se napravi kakih 25—30 cm globok razor. V ta razor se polaga s koreninami izravana koleraba druga ob drugi. Ko je izpolnjen prostor, se zasuje s prstjo do vrha perja. Perje seveda segnija, a glave ostanejo sveže. Za prvo pride druga vrsta, tako dolgo in zaporedoma, da je vsa koleraba zasuta. Kako se nam priliježe pozimi in spomladi, ko nam zmanjka druge zelenjave.

Spravljanje endivije za zimsko porabo. Za prvo rabo napravi takole: Endivija ni preveč občutljiva. A pozneje ne prenese hujšega mraza. Mesec november je pripraven čas za spravljanje endivije. Na vrtni gredi skuplji precej globoko in tako dolgo in široko jamo, da spraviš namenjeno endivijo vanjo. Endivijo polagaj eno poleg druge in zravnaj pri nalaganju liste, da ne bodo zmrženi in zapognjeni. Ko si posadila vse za prvo porabo namenjeno endivijo v jamo, jo zakrij z deskami, po vrhu pa še naloži starih vreč, listja ali pa smrečja. V hudi zimi ti rada zmrzne, zato naj ti služi za prvo porabo. Za poznejšo porabo pa presadi endivijo v klet v pesek in sicer tako: napravi z motiko ali lopato v pesku jarke, v te jarke polagaj, ne pretesno, endivijo in sicer zaporedoma tako, da sproti zasipaš posajeno endivijo. Pri spravljanju v klet je pomniti, da spravljammo le ob suhem vremenu in popolnoma zdrave rastline. V kleti naj bo zravno, zato tudi pozimi od časa do časa odpiraj okna. Gorkota ne sme pasti pod 3 stopinje C. Por, petršilj, zelena so neobčutljivi za mrz in prezimijo na vrtu. Vendar jih za zimsko rabo zagrebemo v peseh, ker pod snegom in v zmrznjeni zemlji je težko izkopati korenine.

PREZIMOVANJE RASTLIN LONČNIC.

V zadnjem Domoľjubu opisane cvetlice-čebulnice delujejo in nas s cvetjem razveseljujejo po zimi, večina drugih pa miruje in počiva od poletnega delovanja. Zima nam uniči in umori marsikatero lepo cvetico. Pozimi ne sme biti premrzlo in tudi ne pregorko za cvetice-lončnice. Sobe, v katerih se ne kuri, so dobra prezimovališča. Mrz ne sme pasti pod ničlo. Da to v hudi zimi zabranimo, spustimo v tem času iz sosednje zakurjene sobe nekaj zretega zraka. Če pa je soba tako urejena, pa v najhujšem mrazu malo zakurimo. Tudi klet, ki ni premokra in ne premrzla, je dobro prezimovališče za nekatere manj občutljive cvetice. V premokri kleti rade segnija, v premrzli pa pozebejo. Zalivati pozimi cvetice je treba zelo zmerno. Boljša je suša kot prevelika vlaga. Med cvetice, ki rade in lahko prezime v kleti, spadajo: črnabelka (pelargonija), fuksija, roženka (rozenkraut), muškatica, klinčki (nagelji), petunija, ščitovka (aspedestra), rožmarin, trpljenka (pasijonka), skander, lavor. Bolj občutljive so različne begonke. Kraljeva begonka je doma v Vzhodni Indiji. Ima velike srčaste liste. Gomoljasta begonka je podobna kraljevski, samo manjša je in se goji radi lepega listja in tudi radi bogatega cvetja. Begonk je veliko vrst. Pozimi potrebujejo svetlega prostora, 12—14 stopinj Reaumirja in prav malo mokrote.

KUHINJA.

Svinjska hladetina (Zovca). Osnaži dve svinjski nogi, jih razsekaj na 4 dele, deni jih v lonec in zraven še kake telečje kosti, najbolje od glave (¼ kg); nalij nanje 1¼ litra vode in eno žlico kisa; ko zavre, pa pridaj še lovorjev list, košček čebule, eno drobno korenje, peteršilja, celega popra, par strokov česna in veršiček timijana; osoli in kuhaj počasi, da je meso aprilu še popolnoma svežo in mehko kopusti par minut, da se mast na vrh nabere. Nato vso mast z juhe poberi in jo porabi za kako prikuho ali za v ječmenček. Meso kolikor mogoče odberi od kosti, deni ga v steklene ali porcelanaste sklede, pa nalij na meso juhe toliko, da je meso pokrito. Postavi jo na hladno, da se strdi. Na mizo jo postavi kot samostojno jed z oljem in kisom.

Krompirjeva omaka št. I. Skuhaj šest srednje debelih, olupljenih in na kose narezanih krompirjev s toliko vode, da se lahko kuha; osoli in kuhanega z vodo vred dobro stlači. Raztopi v kozi za drobno jajce surovega masla, prideni stlačeni krompir, nekoliko popra in limoninega soka in vse skupaj prevri.

Krompirjeva omaka št. II. Krompir olup, operi, zreži na kocke ter skuhaj v toliko slani vodi, da je popolnoma pokrit. Posebej pa napravi prežganje iz masti in moke (za en kg krompirja 5 dkg masti in 5 dkg moke), ko je prežganje rumeno, ga razredči s par žlicami vode, to prežganje zlij v krompir. Prideni vejico majerona in lovorjev list. Ko še nekoliko povre, daj kisa po okusu. Tudi žlica kisle smetane da boljši okus. M. R.

Izgubil se je pred 3 tedni blizu IHANA majhen črn PES, ki sliši na ime Malis. Znamka 307. Odda naj se proti nagradi mesarju Ivanu CUZAK, Poljanska cesta 42.

V službo se sprejme pošten, vojaščine prost **hlapec** za v skladišče. Nekadilci imajo prednost. Nastop takoj, hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. - Ponužbe je poslati na FRANC MAJDIČ — KRANJ — trgovina z mešanim blagom. 6852

Nepremočljivo gornje USNJE

se izdeluje in prodaja pri tvrdki PODGORSEK & BOLHAR, usnjarna — Vir-Domžale. 6892

Sprejme se na večjem posestvu pri Ljubljani **1 ali 2 dekli** za po Božiču, ki so vajene pri prašičih, molži, na polju in drugih hišnih del, ter so poštene, pridne, vestne, mirne, sploh krščanskega duha. Plača po dogovoru. - Dopise na upravo lista pod »Delo in plača št. 6799.

Tudi Vi

hočete Vašega soproga presenetiti z lepim in koristnim božičnim darilom. - Najbolj koristno božično darilo je PISALNI STROJ

„ERIKA“

ZA PISARNIŠKO IN PRIVATNO PORABO. — Tudi na ugodne mesečne obroket

THE REX Co, Ljubljana,
GRADIŠČE 10.

IZOBRAZBI

Brezversko časopisje.

Ali so še kristjani?

Kdor je še katoliški kristjan in celo otrok, ki v veri že nekoliko poučen, pozna in veruje naslednje verske resnice: nauk o vicah, o peklju, o sv. spovedi, o sv. poslednjem olju, o odpustkih, o češčenju Matere božje, o brezmadežnem spočetju Marije. Svobodomiselni časopisi to taje. »Slovenski narod«, eden najbolj nizkotnih listov v zadnjem času, ki se pa domišljuje, da piše za bolj izobražene ljudi, te verske resnice izrecno zasmehuje in sramoti (dne 9. nov. 1924), pravi, da so si vse to izmislili papeži in duhovniki, zato da bi sami — bogateli. Pravi, da hoče cerkvena gospoda ljudi obdržati v nevednosti. Vsak kristjan pa, ki je nekoliko izobražen v verskih resnicah, ve kdo je bolj neveden, ali časopis »Slovenski narod«, ki misli da pozna katoliško vero boljše kakor pa vsi tisti, ki jo skušajo vedno bolj spoznavati in se trudijo da bi živeli po njej. Kdo izmed nas ne ve, da se z odpustki po nauku katoliške cerkve nikdar ne odpuščajo grehi kakor laže »Slov. narod« in še manj pa prihodnji še ne storjeni grehi. »Slov. narod« trdi, da je katoliška cerkev to učila in delala. Svoje velike »znanosti« bi ne mogel svobodomiselni list bolj osmešiti. Zvit in pa zlobni so toliko, da upajo tako odkrito pisati le v listu, ki je namenjen »napredni inteligenci«, ki je od krščanstva že precej daleč. Kmetškemu ljudstvu si tega ne upajo pripovedovati, ker ve, da bi jim vsak šolarček lahko pravilno poučil.

Ugotovimo še to: »Slov. narod« ali bolj prav tisti, od katerega je vzelečeni »Narod« prepiral svoje protiverske napade, je izbral predvsem take nauke katoliške cerkve, ki nalagajo človeku premagovanje (pekel, vice, spoved) in pa take, ki so posebno ljube, primerne človeškemu srcu in imajo velik pomen za življenje posebno mladine (češčenje Matere božje). Ti ljudje bi se seveda sprijaznili z naukom, ki bi jim dajal prostost, da žive kakor hočejo in se ne zmenijo ne za Boga, ne za cerkev, ne za pokoro nad storjenimi grehi, pa bi vseeno po smrti prišli v nebesa. To bi jim bilo všeč. Nauk Kristusov, nauk božji, nauk katoliške cerkve je drugačen, zato ga ne marajo, ga sramote. Kako je dejal sv. Pavel: Oznanjujem nauk Kristusa križanega, ki ga imajo pogani za neumnost, Judje pa se pohujšujejo nad njim. Našim novodobnim pogonom, ki gledajo izza tih časopisov pa so nauki katoliške cerkve oboje: iz nekaterih se norčujejo, nad drugimi se pohujšujejo.

Obnašanje kristjana.

Za tiste zaslepljene, ki naročajo te brezverske časopise, molimo. S prijazno in odločno besedo jih odvrnimo, da bi naročali take časopise, jih podpirali in čitali. Ne pustimo nikdar sramotiti katoliške cerkve in njenih naukov in odločno nasto-

pimo proti takemu govorjenju v gostilnah ali železnicah ali kjerkoli. Ne bodimo boječi nasproti laži in oorekovanju.

Če kake stvari ne razumemo ali nam dela kak ugovor, težave in dvome, vzemimo v roke dobro knjigo ali iščimo sveta in odgovora pri duhovniku ali kakem dobrem bolj izobraženem katoličanu.

Kulturni boj na Nemškem

v letih 1870—1885.

Takoimenovani kulturni boj na Nemškem se je bil pravzaprav pričel na Bavarskem. Pričel in vodil pa ga je znani kancelar tedanje nemške države princ Bismark. Njemu se je bilo posrečilo, da je po srečnih vojskah, ki jih je imel z Avstrijo in Francijo v l. 1864., 1866. in 1870., zedinil vse male nemške državnice v mogočno enotno prusko kraljestvo. Prav podobno pa je sklenil tudi ustanoviti enotno nemško narodno prusovsko cerkev. Zato se je v zavesti svoje nezlomljive moči z vso silo zaletel v katoliško Cerkev. Okrog Bismarka pa so se bili zbrali svobodomiselci vseh barv in združeni s protestanti za boj zoper katoliško Cerkev so si zbrali za geslo v tem boju besede velikega odpadnika Martina Lutera: »Naj me Bog napolni s sovraštvom do papeža!«

I.

Kulturni boj sicer ni osamljen pojav v zgodovini Prusije. Saj si je vladarska rodovina Hoencolcejev že dolgo časa, lahko rečemo že več kot 100 let poprej prizadevala, da katoliško Cerkev usnuje in jo stori podložno državni oblasti. Da izpustimo vse drugo, omenimo le imeni kolinskega nadškofa Droste-Višerniga in badenskega škofovskega namestnika-vikarja. Oba sta se morala z vsemi razpoložljivimi sredstvi upreti državni oblasti, ko se je vtkala preveč v cerkveno zakonodajo, posebej glede mešanih zakonov. Zato pa je moral eden dalj časa v ječo, drugega palača pa je bila neprestano pod nadzorstvom orožnikov.

Zlasti pa je pričelo nasprotstvo od strani državne oblasti po letu 1870.

Najprej je izdala državna oblast postavila, s katerih je bila določena kazen za zlorabo prižnice. (Prav tako, kot so pri nas začeli svobodomiselci). Bavarski minister Lutz je namreč izdal ukaz, da bo vsak duhovnik, ki bi se količkaj upal presojeti državne postave, kaznovan z zaporom, to se pravi, oznanjevanje božje besede je bilo izročeno na milost in nemilost policiji. — L. 1872. je izšla postava, ki določuje, da ima država vso oblast nad šolami. Ona more prav tako poučevati krščanski nauk kakor računstvo. Pa tudi verski pouk smejo nadzorovati protestantovski in svobodomiselni nadzorniki. Kajpada, da katoličani niso mogli k taki postavi molčati. Tako je prišlo l. 1872., da sta se prvič v državnem zboru odločno udarila med seboj Bismark in voditelj katoličanov, badenski poslanec

Ludovik Vindhorst. Še istega leta pa je izgubila država iz svojega ozemlja redovnike jezuite, redemptoriste in očete Svetega Duha. Pa to je bil šele pričetek sovravnosti zoper katoličane.

Kmalu so izšle takoiimenovane »majniške postavke«. Izdelal jih je poročevalec v verskem odseku dr. Falk, ki je bil, kar moramo posebej poudariti, če hočemo poznati duha teh postav, prav tedaj veliki mojster framasonске lože v Berlinu. Te postavke so določevale na splošno, da se mora vzgoja in nastava duhovnikov, pa tudi sicer vsi cerkveni predpisi vršiti popolnoma v duhu, kakršnega hoče državna oblast, to je v duhu protestantizma, oziroma svobodomiselnosti. Višek so dosegle te postavke s predpisom z dne 23. aprila 1875, ki določuje, da se ukine duhovnikom vsaka plača in a predpisom 31. maja istega leta, ki določa, da se morajo raziti vsi cerkveni redovi, ne izvzemši usmiljenk.

Tako je hotel Bismark prisiliti duhovništvo, ki bi ne imela, s čimer naj se preživlja, da se mu uda ali pa zapusti svoj stan. In res je bilo to pomanjkanje za mnoge duhovnike trda preizkušnja. Pa vlada je šla še dalje. Državni predpisi so prepovedovali duhovnikom opravljati službo božjo in deliti svete zakramente. Če je kak duhovnik odrekel komu odvezo, ga je spovedenec mogel tožiti in dostikrat se je zgodilo, da so bili radi takih prestopkov mnogi duhovniki obsojeni na visoke kazni.

Vse to pa ni imelo drugega namena kot da usužnji Cerkev državi in se tako prej ali slej posamezne pokrajine popolnoma odtrgajo oblasti katoliške Cerkve tudi v čisto duhovnih zadevah. Da je temu resnica, nam spričujejo izjave celo odličnih državnih uradnikov. Tako je izjavil ob neki priliki celo general Moltke nekemu šleziskemu duhovniku: »Če bo Cerkev ta boj preživela, postanem sam katoličan.«

Popolnoma zastoj dožite lepo darilo,

ako si nabavite v moji trgovini čez 1000 Din raznega manufakturnega blaga, katerega prodajam po najnižjih cenah. — ANTON SAVNIK, Skofja Loka, Glavni trg. 6420

Laško BRINJE prodaja

FR. POGACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

NE ZAMUDITE

poslati v zamenj LANENO PREDIVO za domače platno ali pa pustite stikati iz lastne preje platno, iz spredene volne pa sukno v tkalnici »KROSNA« v LJUBLJANI, ZRINSKEGA CESTA 5.

Znižane cene! Le dobro blago!

Ne pozabite kupiti volnene jopice, jumperje, mod. telovnike, zavijačke, otroške jopice in kapice, dalje otroške zimске obleke za dečke in deklice, trikot srajce in hlače, otroške skoke; double za površne suknje, velour za ženske plače, razno sukno za moške in ženske obleke, oboje, blago za rjuhe in blazine, flanelaste rjuhe, belo, rujavo in pisano kotenino najboljše vrste, razne barhente, svilene in volnene rute in šerpe, predpasnike, ženske in otroške, moško in žensko perilo vseh vrst last. izdelka, nogavice, kravate itd.

PO JAKO NIZKIH CENAH pri

F. in I. GORIČAR »Pri Ivanki«

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 29.

Le dobro blago! Znižane cene!

LISTEK

Sovraštvo in ljubezen.

(Dalje.)

»Lena, povem ti: ne dovolim, da bi tako ravnala z menoj. Razumeš? Kaj naredim, ali kaj ne naredim, je končno moja stvar!«

»Ne!« Rekla je glasno in odločno. »Ni tvoja stvar, nas vse zadeva to! Vsi smo delali zate. Kar imaš, imaš od nas!«

»Od vas! Vem to. Prišla si torej, da mi poveš, koliko sem vam vsem dolžan?« Njej je bila sentimentalnost tuja.

»Da, raditega sem prišla. Dovolj si nam dolžan. Večinol! Skoraj vse! In jaz ne govorim o sebi, o Matiji govorim.«

»O Matiji? Kaj škoduje temu, če jaz — če jaz —«

»Če letaš k Preku. Res je! To bo lepo, če boš šel pred oltar z Loto!«

»Molči, Lena! To ti ne gre nič mar, takega govorjenja ne trpim!« Ni se dala motiti.

»Da, in pijani Prek bo šel zadaj kot tast...«

»Lena, vrgel te bom ven!«

»Najprej bom govorila! Lepo bo, ko bosta šla mimo očetovega groba, katerega ima ta tolpa na vesti — in — in — gledati bo moral tudi Matija, katerega so spravili v ječo. Zelo lepo bo, res! Ti si kavalir, Henrik!«

»Nehaj, Lena!«

Sedel je na stol. Ničesar ni rekla, naslonila se je na steno in ga gledala strogo, da sovražno. Z edinim migljajem na očeta ga je potola. Končno je izpregovoril:

»Ni dokazanol!«

»Da je oče mrtev, je dokazanol!«

Ničesar ni vedel odgovoriti. Končno je rekel:

»Oče se je ponesrečil.«

»Ne!«

Ta »ne« je strahotno odmeval v nočni tišini. Henrika je zadel kot udarec. Plah jo je pogledal.

Ni se mogla več premagovati. Padla je na stol, si pokrila obraz z rokami in začela krčevito jokati.

Sedel ji je nasproti z nepremičnim obrazom. Končno je rekel z ubitim glasom:

»Nehaj jokati, Lena. Nič se ni še zgodilo. Nočem tajiti, da imam Loto rad — že dolgo, že dalje, kot sam vem, toda — toda skušal bom to premagati — ker moram — ker moram —«

Vstal je in se okrenil. Tedaj je stala hipoma za njim, ga objela in vroče poljubila njegova lica.

»Henrik, ne veš ničesar — prav ničesar o Lizi?«

»O Lizi? Kako? Kaj? Kaj naj bi vedel o njej?«

»Da te ima rada — tako neizmerno rada, Henrik!«

Zganil se je. »Mene? Liza? Mene ima rada? Lena!«

»In Matija je vedno upal.«

Začudeno jo je pogledal. Bolesno

spoznanje ga je obšlo. »O Lena, to — to si ne bi nikdar mislil!«

Teško je zopet sedel na stol.

Položila mu je roko na ramo.

»Ne smeš misliti, Henrik, da je storil Matija vse to samo radi tega. Grdo bi bilo, če bi kaj slabega mislil o njem. Toda vem, da je upal to. In oh — Henrik, srce se mi je trgalo, ko sem ga videla danes tako bledega hoditi okoli, a Lizi se je kazal veselega. Tako se mi je zasmilil —«

Strmel je v njo, se stresel in zaprl oči.

»Lena, tega — tega od mene ne morete zahtevati.«

Zamišljeno je gledala predse.

»Saj tega ne zahtevamo, toda drugega, Henrik, nam ne smeš storiti.«

Zunaj je pel še vedno drobnji ptiček sladko pesem. In preko ceste se je svetlikala gorka luč.

Dekle se je izpremenilo. S plaho nežnostjo je prišla brata za roko.

»Henrik, ali ti je to tako težko?«

Zamoljlo je odgovoril:

»Šele sedaj vem — sedaj, da je ne smem imeti, toda ljubim jo, tako neizmerno ljubim!«

In čez nekaj časa je zaihtel:

»Lena, kako grozno je naše življenje!«

»Vem, da sem grda napram tebi, in napram vsem ljudem, vas vse jezim — vse, a ne morem pomagati.«

Ni odgovoril.

»Toda mislim dobro, samo pokazati ne morem. Tako odurna in neumna sem. Nikogar ne morem trpeti!«

Začela je krčevito jokati. Navzlic svojemu lastnemu trpljenju je čutil, da je tudi sestra zapuščena in nesrečna.

»Lena,« je rekel, »poizkusili bomo, da se bomo bolje razumeli. Vem, kaj sem vam dolžan. Potrudil se bom, Lena, v vsakem oziru potrudil!«

In tam preko ceste?

Stara gospodinja Meta je zaspala ob bolniški postelji. Sedaj se je prestrašena zbudila.

»O Bog, zaspala sem! Ali česa želiš, Lota?«

Lepa deklica je zmajala z glavo.

»Popolnoma sem zadovoljna.«

Pa tudi ona je slišala drobnega ptička, ki je prepeval tam zunaj. Tudi ona je promišljevala o tem, kako se je vozila z Henrikom skozi gozd, kako sta bila oba srečna. Smarnice, ki jih je natrgal, so stale v kozarcu na nočni omarici. Bile so ji ljube. In veselila se je, da je pri padcu z voza izgubila samo zlato zaponko in ne tudi teh treh cvetk.

»Kako je to, Meta, da je šel gospod Naglič po zdravnika in ne kdo naših?«

»O ljuba moja, to bi predolgo trajalo! No, saj veš Lota! Mladi gospod pa je vozil kot nor.«

Lota se je smejala.

»Ali že ve, da sem si zlomila nogo?«

»Seveda, seveda! Spodaj v hiši je ča-

kal, dokler mu nisem vsega sporočila. No, in lepo te pozdravlja in zelo mu je hudo! Lota se je zopet nasmejala.

»Da, Meta, vem, da mu je hudo; zelo dober človek je.«

Meta je prikimala in je mrmrala nekaj predse. Nato je zakašljala in rekla: »No, pravzaprav bi ti ne smela povedati, toda saj ne boš izdala, — tu, poglej!«

Pokazala je denar in zašepetala: »To mi je podaril mladi Naglič, da ti naj lepo strežem, je rekel —«

Globoka rdečica je šinila bolnici v obraz in njene oči so se srečno zasvetile.

»Da, in vsak večer ob devetih bo prišel pred hišna vrata vprašati, kako ti je.«

»Ali je rekel to?«

»Seveda je rekel. Zelo je v skrbeh zato.«

Meta je zavzkliknila.

»Škoda! Škoda, da je baš Naglič. Sicer je pa zelo dober človek.«

Lota ni odgovorila; samo z roko je grebla po odeji semintja in na licih ji je gorela rdečica.

Tam v gozdu je stara, prastara, sveta podoba. Nihče ni vedel, kdo jo je postavil tja, nihče ni vedel več, ali je bila postavljena iz veselja ali iz žalosti, ali je v zahvalo, ali v prošnjo, ali jo je postavila pobožna duša ali kdo, ki mu je krivda težila sree.

Ob tej sveti podobi je klečala Liza Gorec.

Bližal se je že večer. V bližini so prepevali ptički. Sicer pa je bilo vse tiho. In gozd je cvetel nad njo.

Do'ga, nema molitev je ležala v očeh dekleta, molitev polna bolesti. Toda, ko je pogledala na podobo, so bile njene oči bolj tihe.

»Če je bil greh, odpusti mi, sveta Mati božja!« Podoba ni odgovorila; toda v oči molilke je prišel mir.

Nekoliko proč od nje je nekdo stal. Šel je za Lizo čisto tiho. Matija, njen oče.

Ni je motil — o ne! Vedel je, da moli. Vedel je, da je to mrtvaška molitev za njegovo in njeno najslajše življenjsko unanjo.

Vatala je in ga zagledala. Nekoliko se je prestrašila, toda on ji je šel naproti in jo objel.

»Liza!«

Nobene besede ništa izpregovorila. Popolnoma tiho sta stala. Ptiček, ki je sedel na veji, je zadržal svojo pesem, nagnil glavo na stran in začudeno gledal oba. In ko sta šla proč, je slišal k sveči podobni, kjer je samička sedela v gnezdu in ji povedal, da so ljudje, ki so čisto tiho in nič ne govore. Samička ga je razumela in je s kljunčkom pokazala na pohojeno travo ob podobi.

In potem sta govorila o svojih skrbeh. Ona dva pa sta šla molče po stezi dalje. Čez nekaj časa pa je Liza obstala.

»Oče, jaz bom šla v samostan!«

Matija se prestraši, kot bi ga zadela strela.

»Dekle!«

Ovila se je njegove roke.

Koledarček Kmečke Zveze!
Ali ga že imate?

OD DANES IN VČERAJ

54 LET NEVESTA.

Mlad opekarski delavec se je izselil l. 1870. iz Angleške v Kanado. Obljubil je svoji zaročenki, da bo prišel nazaj po njo, naj ga le počaka. Čakala je ravno 54 let. Letos je prišel, nad 70 let star. Poročila sta se in odšla kot »mladec zakonski par v Kanado.

TA PA ZNA.

Dva sta se pogovarjala in vsak je hotel več vedeti. Pa reče prvi: »Vse, kar si mi pripovedoval, ni prav nič v primeri s tem, kar vem jaz o kamnoseku, ki ima samo eno roko.« — »To je pa res nemogoče! Kako pa dela?« — »Čisto enostavno. Dleto drži z zobmi in se s pestjo po glavi tolče.«

PRIJAZNO.

»Škatljico sode bi radi?« je rohnel lekarnar, ko ga je ob štirih zjutraj zbudil zvonec iz najboljšega spanja. »Ali ne veste, da si s kozarcem vroče vode prav tako lahko pomagate?« — »Hvala lepa za prijazni nasvet,« se je oglasil nekdo na cesti, in lekarnar je slišal samo še oddaljuječo se korake.

ELEKTRIZIRANA KOKOŠ.

Neki ameriški kmet je razstavil kokoš, ki je znesla v 308 dneh 312 jajec, torej vsak dan eno, štirikrat pa po dve. Sosedje so se pritožili in so rekli, da taka kokoš ne sme na razstavo. Tja pridejo samo kokoši, ki ni nič umetnega na njih, ne pa take, ki so elektrizirane.

LOVCI NA GLAVE.

V republiki Ekuador v Južni Ameriki živi indijansko pleme, ki mu je najljubša zabava, če odrožejo nasprotniku glavo in jo shranijo doma. Ne oblasti in ne misijonarji jim niso mogli izbiti te grde navade. Izgovarjajo se, da morajo z glavami sovražnikov potrpati po smrti na nebeška vrata, sicer se jim ne odprejo.

NAJBOLJŠA KNJIGA.

Slavnega grškega junaka Herkula bi nihče ne bil mogel zvezati, če bi ne bil zapleten v branje zgodovinskih dogodbe ali anekdot. — Če bi bil po svetu potujoči Odisej imel v knjižnici doma »Zgodovinsko anekdotec, bi se bil dosti prej vrnil domov. — Kako prazna je beseda »večnost, primerjana z neprestano zabavo pri branju tretjega zvezka »Zgodovinskih anekdotec.

OČE MORIVCA LOEBA.

V Čikago v Ameriki sta dva sinova milijarderjev umorila sina tretjega milijarderja. Pri zagovoru sta se obnašala zelo surovo, ništa nič prikrivala in sta priznala, da sta umorila onega dečka samo iz veselja do moritve. Obsojena sta bila na do smrtno ječo. Oče morivca Loeba si je bil pridobil premoženje s trdim delom in je napravil z njim same dobrote. Ko je zvedel za sinov zločin, ni zapustil več hiše in tudi sina ni hotel več videti. Tako dolgo

ga je grizla žalost, da mu je izjedla življenje. Te dni je umrl.

NAJBOGATEJSI NARODI.

Neka angleška družba je sestavila seznam bogastva na zemlji. Vojska je razmere zelo spremenila. Najbogatejši ljudje so povprečno v Zednjenih državah Severne Amerike, na vsakega prebivalca pride okoli 800.000 kron; druga je Kuba. Bogastvo Nemčije se je zmanjšalo za tretjino, vsak nemški prebivalec ima sedaj okoli 150.000 kron premoženja.

Ko bi mogli osebno z Vami govoriti

bi Vam lahko razjasnili, kako slabo storite, ako pri izbiranju mila niste oprezni in koliko škodljiva so dostikrat slaba mila! Če želite strokovnj. izkušeno MILO LEPOTE IN ZDRAVJA, tedaj poizkusite eno od petih vrst FELLERJEVEGA ELSA - MILA v OBLIKI STEKLENIC. Elsalično mlečno milo, Elsa-glicerinsko, Elsa-boraksovo, Elsa-katranovo in Elsa-milo za britje. Vsaka vrsta teh mil z zakonom zaščiteno znamko prijetno diši, je zelo štedljiva, izvrstno se peni, osvežuje in ohrani kožo zdravo in lepo. Ta mila so najboljšje in najfinije, kar se v milu sploh more dati!

ZA POIZKUSNJO 5 kosov Elsa - mila v obliki steklenic z zavojnico in poštnino 52 Din, toda le tedaj, če se denar pošlje vnaprej, ker je poštnina po povzetju za 10 Din višja.

Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubičah Donji Elsatrg 16 Hrvatska.

Halo!

Halo!

MARTIN: Eliza, kam pa tako narod hiti? — ELIZA: Martin, saj veš; vse hiti, da pri PERKOTU vsaj dobi in to na sejem v RADEČE, SMARTIN, METLIKO, ŠT. LOVRENC, VELIKO LOKO, KRŠKO in STIČNO.

▶ ZATOREJ VSI NA STOJNICO ◀

Franc Perko.

Kontra-bas. Godbeno društvo v Domžlah prodaja po ugodni ceni 1/2 kontra-bas. Oglada se pri V. RIEDL, Domžale.

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
F. X. Z. O. Z. v Ljubljani

Mestni trg št. 6

ker ima že nad

10.000.000 Din

jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodneje.

Opominjamo Vas, da se pri nakupu manufakturnega blaga v prvi vrsti ozirate **RAVNO DOŠLI: PLIS, ASTRAKAN, ZAMET za PLAŠČE in JOPE** **LENASI & GERKMAN v LJUBLJANI**
 znano najboljša moško sukno. **SVILA**
 Barhant, kotenina, šifon, garniture, odeje, koci, velike rute, pleti, svilnate rute.

PREKLIC. Franciška Alie z Vira prekličem
 šaljive besede zoper Jerico KERČ z Vira. 6995

KORUZO novo, zdravo, po 10 K za kilogram se dobi pri FR. **POGACNIK,** Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Posestvo naprodaj, 1 uro od rudnika in žel. postaje: njive, travniki, vinograd in gozd, gospodarska poslopja, redi se 3 glave goveje živine. A. Zvar, Presla dol, p. Rajhenburg.

Dva konjička črna ponija, oba konja, z opremanja, naprošaj pri g. R. THALER, trgovina, Škofja Loka. 7017

POSESTVO naprodaj
 gospodarska poslopja, njive, košenina in gozd v **GOLISAH št. 14,** pošta Kresnice. Cena se izve v Šenočeti 32, pošta Dol pri Ljubljani. 6998

VINO na debelo
 raznih vrst se prodaja po konkurenčnih cenah — posebno za Gorenjce
v hotelu POŠTA na Jesenicah
 Tam se tudi kupujejo in prodajajo razni **DEŽELNI PRIDELKI.**

CUJTE, KAJ GOVORI ZE VSAK:
 Če olago predrajo plačaš, si bedaki!
 Pojdi tja na **SPODNJI TRG** v Škofjo Loko
 kjer **MIH. LAPUH** z nizkimi cenami
 gre vsakeinu na roko!

„JUGOMETALIJA“ Ljubljana
 izdeluje
 vse vrste bakrenih kotlov nadalje vseh

 vrst kleparska, ključavničarska in vodovodno - inštala- cijska dela.
 Znižane cene. * Točna postrežba.
 Kolodvorska ul. 18.

ZIMA!
 Predno nekaj kupiš, ogled si modno in manufakturno trgovino
Pod Velbom, Ljubljana
 Stari trg štev. 3.
 Odbito opozarjamo sl. občinstvo na naše **RUS- in BATEN-ODEJE** (kovtre) — **KOCE** za postelje — kovaške koce — pliš in zamet za ženske jopice in obleke. — Velika izbira raznih zimskih otroških, volnenih in barhent **OBLEK.**
POSTREŽBA strogo solidna. — **CENE** STALNE.

Gobe, orehe, ružički, zeleni in beli fižol kupuje

„GLIVA“ LJUBLJANA
 Gosposvetska cesta št. 3. Wolfova ulica št. 12.
Enonadstropna HIŠA
 v vrtom v št. Rupertu na Dolenjskem naprodaj. Več pove Marija Krmelj, Briaje, p. št. Rupert.

Sprejemem takoj vajuca poštenih staršev po dogovoru. Cerar Iv., čevljar, Stob 54, Domžale.

Deklico - siroto od 13. leta dalje sprejme v vso oskrbo **IVANA GOLOB,** pošta Laverca 17 pri Ljubljani. 6988

OBRTNA BANKA
 v Ljubljani, Kongresni trg 4
 dale kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje in podpira ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije pajkulantneje. — Obrežtuje vloge na knjižice po

5%
 na tekoči račun po dogovoru od dne vloge do dne dviga. — Ima dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami.

Pišite po **cenik** na
TEKSTILBAZAR
 v Ljubljani, Krekov trg 10, I. nadstr. Tam kupite
OSTANKE
 blaga za obleke in perilo skoro za polovično ceno.
 - Prodajamo vsako sredo in soboto. - Razpošiljamo s pošto vsak dan.

D'ONIČKO DRUŠTVO
PREJE: ŠKODINI ZAVODI V PLZNU
Zagreb
 Martičeva št. 15/IX — Telefon 20-50

dobavlja:
 reparatore za mleko „Libella“, od 45 do 400 litrov, ročni in strojni pogon;
 kante za odpremo mleka, vsakovrstne in v vsaki veličini;
 parni avtomobil (Škoda Sentinel);
 tiskarski stroji „Zora“ in „Norma“;
 nakovalja (ambosi) iz la materiala;
 štajerski škripi (Schraubstöcke);
 prešani ključji za matico.

Promptna odprema s skladišča v Zagrebu. Iščejo se zastopniki za separatore in kante. Ponudbe in prospekte pošiljamo na zahtevo brezplačno.

CROBATH

Ustanovljena l. 1862
Na čebelarstvu - Na
drebno! - Domača
inštrirja domačih
čevljev iz razne
blaga - Ceniki na
raspolago.

Analizirano
blago vse vrste
v lepi izjavi.

Frane d. z. n. 2. Branj

LEŠNIKE (domače)

LIPOVO SEME — MAKOVO SEME —
BUKOV ŽIR — FIŽOL — in dr. pridelke
kupi v vsaki množini »GOBAN«, d. z. o. z.
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 85.

na boljši šivalni stroji in koleša

Gritzner za rodbinsko in obrtno
rabo vedno v zalogi
edino pri **Josip Petelinc**

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.
Istotem potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedarje
Galanterija in vse drobno blago.

Suhe GOBE in FIŽOL

kupujemo. Ponudite nam blago ali pa
pišite za cene. - SEVER & KOMP.,
Ljubljana, Wolfova ulica 12. 5606

KUPIMO vsako množino bukovih DRV,
bukovega OGLJA, tesanega
in rezanega LESA ter plačano
najvišje dnevne cene. Ponudbe na: PROMETNA
D. D., — Ljubljana — Krekov trg št. 10.

Nad 120 milijonov kron

sem izplačal sorodnikom AMERIKANCEV
v zadnjih letih kot zavarovalnine, odškodnine
ponesrečenih in druge terjatve. - Ako imate
Vi kako zadevo v Ameriki ali drugod na tu-
jem, pridite k meni, da jo uredim, ako se
sploh da. -- Dr. Ivan CERNE, gospodarska
pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6
(Ljudske posojilnice poslojpe).

Priporoča se tudi

R. MIKLAUC, Ljubljana

Lingarjeva ul. • Medna ul. • Pred Skofljo

pri nakupu

sušenega in modnega
blaga za moške obleke.

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo.

Neprekosljivi so le
EXCELLA
šivalni stroji.

Nedosežni v konstrukciji
in materialu.

Izredno nizka cena.

Ogledajte si jih
pred nakupom.

J. GOREC, Ljubljana,
Palata Ljubljanske kredit. banke.

MERAKL

barve, črnila, lake, kiti, emalje,
čopiče in z jamčeno čisti linzež
najboljše kakovosti nud:

MEDIČ-ZANKL družba
Z. O. Z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarno

Ljubljana — Medvode.

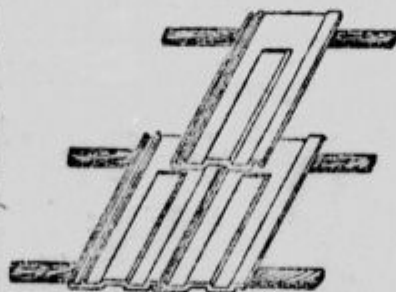
„SALONIT“

se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in
barvah. Dolgoletno jamstvo jamči za izbor-
no kakovost. „Salonit“ je za pokrivanje
streh in izoliranje sten proti vlagi najbolj-
ši material sedanosti, kateri se uporablja
širo m celega Evrope.

Proračune, cenike, kataloge in navodila po-
šilja brezplačno:

„SPLIT“

d. d. za cement Portland, Ljubljana.
Zastopniki se sprejmejo.

Najcenejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13

prejeto VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu
nudi v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo
preizkušeno modele strešnikov, z eno ali dvema za
rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzoiav.: Gospobanka.

Račna poštnega čekovnega urada za Slovenijo
št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račna poštnega čekovnega urada v Zagrebu
št. 29.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60.000.000.—, vloge nad K 600.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jelekne shranbe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje
tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložno knjižico ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urojevanje ameriških zapuščin.

Poblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.